

310272 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూలై నెల 11-వ తేది మంగళవారము

No. 86

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, ఆమాధమాస బహుళ ద్వితీయ ౨.

సంచిక ౮౬

MARSHALL'S FOR BOILERS.

ఆవిరివలన పడిచేయంత్రమును కొనినను, దానిని కొనుటయందు పెట్టుబడి సొమ్మును బట్టి చూడగా ఆవిరి లేక బొగ్గు వ్యయము చాల తక్కువగా నుండవలెను.

పని నిదానముగా జరుగవలెను అనునదియే ముఖ్యమైన ధర్మము. మార్షలు కంపెనీవారి స్త్రీము బాయిలర్సు అన్నివిధములను ఉపయోగపడును.

వ్యయము చాల తక్కువ. స్టాటలో నుండి సరఫరా చేయబడును.

వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

(14)

Marshall, Sons & Co., (India) Ltd.

ENGINEERS

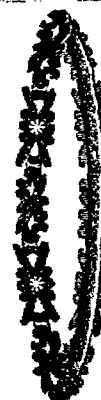
MADRAS
LAHORE

BOMBAY
BEZWADA

CALCUTTA
TANJORE

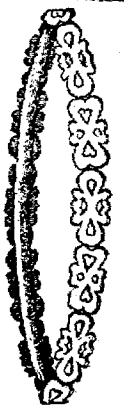
A. A. A.

నిల వృధాశ్రమ, నష్టము, ఉరువే పోగొట్టుకొనుట.

మరియొక స్థలమునకు పోవుటకు మునుపు మా నావుకు ఒకసారి వచ్చి పోగొడవను.

మేము అన్ని కమల మొరటి రకం బంగారు వెండి నగలను నిర్ణయముగా తయారుచేసి ఉంచుచున్నాము మీకు కావలసిన వాటిని అట్టి శ్రమ లేకుండా తీసుకొనవచ్చును. లేక మీరు అగ్గరులు యిచ్చిన మీ కోరిక ప్రకారము సకాలమున తయారు

చేసి యివ్వబడును. ఒకసారి మానద్ద అద్దరు యిచ్చినవారు ఈ శ్రమను మానవలెను. లక్ష్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ, (189)

18/288, చైబాబాదు, మద్రాసు.

నవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మానద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన నకలవిధనలు, వెండిసామానులు అమృతమునకు నిర్ణయముగా నున్నవి. అద్దరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యివ్వబడును. నగలు స్పష్టికరముగా లేనిచో నాపకు తీసికొని పై మియ్యబడును. (6)

నర్సు హెపు 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
బంగళాపీఠి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపాను వెం. 880 } నాయుడు అందునన్న

నగలరత్నము 87 చైబాబాదు మద్రాసు.

వేడుక

సంపూర్ణ జీవితచరిత్రము బోధనలు; చిత్రపటములు

కర్త: నంగూరి సుబ్బారావు.

(ఉన్నత న్యాయస్థానాధిపతి ఆనర్బుల్ న్యాయమూర్తి శ్రీ వేపా రామేశముగారు పీఠిక వ్రాసిరి.)

కష్టపడి సంపాదించి, ధన వ్యయము చేసి ముద్రించిన చిత్రపటములు వేచున్నవి కలవు. వేమన్నస్థలము, కాలము, కులము, కుటుంబము, భాష, కవనము, శిష్యులు, రసవాదము మొదలగు 18 శీర్షికలుగల 280 పుటల గ్రంథము. విపులమైన పీఠిక, యిండెట్ల, సమస్త వివరములు నున్నది.

శ్రీమహాపాధ్యాయ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారిల్లు వ్రాయుచున్నారు: నెల్లూరు, 22-6-22.

“మీ రత్యంత జ్ఞప్తిపూర్వముగా పంపిన వేమనచరిత్రము నంది కొని యందుల విషయముం బరికించితిని. ఆంధ్రశారదను దొడ్డబుణ్ణి ములో బెట్టితిరి. మనభాషలో అరువైనవిషయమున అనల్పమయిన పరిశ్రమనువహించితిరి. ఉపలబ్ధము ఇంచుకయు ఉపహమెంపును అగు నిట్టి విషయములలో కేవల సిద్ధాంతంబే గోచరింతుట పుణ్యనశము.

అట్టిచో మీరు ఓపేసతో అరసియరసి నిరూపించిన వృత్తాంతములు మనోహరముగా నున్నవి. మనదేశపు జ్ఞానులలో నెల్ల వేమన పండిత పామర భేద మక్క-అలేక సకలజనులకు తన సూక్ష్మ సూక్తుల చేత ప్రత్యక్షమగుచున్నాడు. ఇతని సూక్తులను కొన్నిటినిని యెఱుంగని యాంధ్రుఁ డుండఁడు. అట్టివాని చరిత్ర మగుటచే ఈ గ్రంథము ఆంధ్రుల కత్యంతప్రియ మని చెప్పవలయునా?

(Sd) వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి.

ఇంత నీటి కిట్టి సంపూర్ణజీవితచరిత్రము కాని ఇంత సర్వాంగ సుందరముగఁగాని ప్రకటన మొదలేదు.

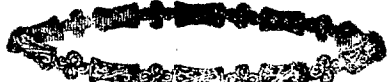
శ్రీలింగ బయిండు ప్రతు లై పోయినవి. కొందఱు వెల యధిక మని వ్రాసినందున నీక్రిందివీటి వెలు తగిలించితిని. య.ఆ.వై. అంటిక్ కాగితము ఉత్తమప్రతి 1-8-0 సాధారణ ,, (విద్యార్థులప్రతి) 1-4-0

ఏది కావలసినవారికి వ్రాయవచ్చును. విషయము తెంట నొకవిధముగ నే యుండును. ఇతర త్రెండు ప్రతు లిప్పుడు దొరకవు. ప్రతి ఎలిమంటి పాత కా లుకు తైబ్రీ పుస్తకముగా కొన్ని తాలూకా బోర్డుల వారు నెటుచున్నారు.

కమలకుటీరము

మైలాపూరు - మదరాసు

నవరము బంగారము చే

తయారుచేయబడిన

పద్మాసి, క్లావ్ డైమండ్, యెన్
చంద్ర, సానాబాలామణి, మోహన్,
కంకె, పార్వీ, బొంబాయి, శకుంతల,
గాజాకలి, మలయిని మంగళసూర మొ
దలగు నెరుల గాజులు అన్ని వైజుల
లోను స్థావరలో సిద్ధముగానున్నవి.
ఇప్పుడులేనివో తీసుకొని వైకము
వాసనీయబడును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
(1842) గురుస్వామి శెట్టి

నగల వర్తకులు వైవాజీబాబుగోడ్డు, మదరాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గో
దావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల
వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పనులమీద రంగునుంచు. టేక్ కలక
తెప్పించుటచే చతుకగా ప్రకటన, టేక్ మాను
కములు, మాలములు, రత్నములందు చిల్లరగానున్న,
వర్తకులకు టేక్ ఫలకమును విక్రయించు చున్నాము.
చెన్నై పట్టణం టేక్ కంపెనీ టేక్ కుక్క, రెండు
చార్జీలు కూడా తీసుకొని నుండును, కావలెన్నివారు,
ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపెనీవారికి

టేక్ కలకరత్నము, కాకినాడ.

కొత్తగా రాబడిన

జర్మనీ దేశపు

సీమకమలములు

అనా యామాదిరి సీమ కమలములు
యిదివరలో లేదు యిక్కడు జర్మనీ
దేశమునుంచి అసలు కమలములు
బయటగా రాబడినవి. ఇవి ప్రతి
వారును పరీక్షించి చూడవలయును.
అసలు కమలములుకున్నా ఈ కమ
లములుకున్నా కనిపెట్టడము నకు
శక్యము కాని చుట్టూ కలిగియుండును
ధన నిండా పరసము యిండున కట్ల
బడునటువంటి నగలు అడ్డెగలు గో
లేను గోట్లగాజులు కమ్మలు, పోగులు
లేనవి, ముక్కుగొట్టములు, చంప
నరములు బిడ్డలకు చెవులలో వేయు

లొంగటములు కొత్తరకముల వుంగరములు యింకా అనేక
విధములైనటువంటి నగలు నొక్కపుడవరం బంగారుతో
గావంటిగా తయారుచేసి యివ్వబడును. తయారుచేసినవి.
అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.
తపాలు మాలముగా వీ. పి. గా పంపబడును.
వివరములకు ఈ దినపత్రికనుండి వ్రాయవలెను.
జి. బి. రామన్న అంతు కంపెనీ,
69 న. రాయల మొదటి బిడ్డి - పోస్టుబాక్సు 271 మదరాసు.
అక్కినమయం ఉదయం 6-10 గంట సాయంత్రం 5-8 వరకు

వృత్తాంతములు

ఏషియాటిక్ ఇన్స్టిట్యూషన్లు కార్యోచనము ద్వారా
లెయిసిగారికి లాటరీ నడిపి రూ. 200 రూపాయలు జరిమానా
విధింపబడినది.

హంబయ రాజధాని అర్ధశతాబ్ది స్టాటు ఎక్స్పోజిషన్ పరి
స్థితులు తాగున్న చక్కగ నుండునయి, దనారీదారులు
ప్రజలలాభము నిమిత్తము పాటుపడవలె ననిరి.

గురువారమునాడు హెచ్. ఎస్. ఎల్. పోలకుగారు
లక్ష్మణపురమున కేరి. పోలకుగారికి ఎస్. పి. నేకగారు
విందోన్యరి. విదేశములందున్న భారతీయుల స్థితినిగూర్చి యుప
న్యాసములు జరిగినవి.

ఇటీవల బ్యాంక్లలో జిల్లాలో ఘోషముగ తుపాకులు
ప్రేల్పబడుటచే తాలమండి మృతులైరి. పోలీసువారు చని
పోయిరి. ఆచనిపోయిన పోలీసు బ్యాంక్ లోని కుటుంబమువారికి
పట్లకుగారు సానుభూతిని జూపెదరు.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విద్యాకాళాధికారి సుబ్బ
గారు ఇంగ్లాండునకు బోధకుగాను. త్వరలో పించను బుచ్చు
కొనెదరు. ఈయన ఇంగ్లాండునకు పంపిన మునుముడుచే
మిత్రులు, విద్యాకాళాధర్మమువారు వింతోక్తి తెంపిసికా
బుడిని బహుమతిగ పొసగిరి.

అండమాన్ దీవులను జూతుటకు స్విట్ గారు 12 తేదీని
సింహానుండి బయలుదేరెదరు. క్రి. తెంచిమెంటు ఎత్తులను ఆలో
చించుటకు ఈయన చిత్తుకమిమనతో గలిసి పనిచేసెదరు.
స్విన్నా గారిపాకే ఆయన భార్యనగంభా కార్యదర్శిగ మక్తియోద
గారు పనిచేసెదరు.

హిందూదేశపు నైస్యములో 18: 29 ఏండ్లు నవభరీలో
నన్న సీనియరు అక్విడెంట్ గోద్యోగులు కొంతరు ఆకమందు ఆ
శవరములేదని నిశ్చయించబడినది. వీరు రిటైరు కావలసియున్నది.
ఏవరకులమీద రిటైరుకావలసినది ఇండియా కార్యదర్శిగారికి
తెలియచేయ ఆయన వరకుల నంగీకరించిరి.

పోయిన పదిహేనుదినములనుండి ఒక్కహనుమానుదేవాల
యములనుండి దొంగలసములు విస్తారముగ జరుగుచున్నవి విక్రహ
ములు, దేవాలయపు సాదగ్రి ఇత్రడి దీవములు దొంగలించు
కొనిపోయిరి. హనుమాను దేవాలయముల ఎక్కడనో మారు
ముల ఒంటరిగ నుండుటచే దొంగలీదేవాలయములనే తోచు
కొనుచున్నారు.

తెలుగుతాలూకా వెంటసాడు యూనియన్ బోర్డు ప్రసి
డెంటు ఎల్వెన్ 6 తేదీని జరిగియున్నది. ఇందుకు ప్రస్తుత
ప్రసిడెంటు గారయిన వింజమూరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారున్న
మాగ్రామవాస్తవ్యులయిన చు. రా. శిశిరీడి నుబ్బారాయుడు
నాయుడుగారున్న కాండిడేట్లుగా నిలిచియున్నారు. వీరిలో
శిశిరీడి నుబ్బారాయుడు నాయుడుగారు గెలుపొంది యు
న్నారు.

8 తేదీ యుదయమున సికింద్రాబాదునకు 2 1/2 మైళ్లదూ
రములో 4 దేవులపావసంజు బండి రుస్సెయిజో సాగరు జక్
క్కున దగ్గర పట్టాలనుండి లోల గి పోయి ఇం. జ. ను, గుట్ట
మునుంచుపెట్టె 2 పార్సెలు బండ్లు ఒక ప్రేక్షకువాక్ క్రిందబడి
నవి ప్రయాణికులకుగాని రైలునకుపువారికిగాని అపాయము
గలుగలేదు. 24 గంటలలో రైలు యథాప్రకారముగ పోవు నను
కొనుచున్నారు. ఈలోపు ప్రయాణికుల రాకపోకలకు ఏ
రూటులు జరుగుచున్నవి.

ఏలూరు ప్రెస్సివల్ డి.ము. కోర్టులో

O. S. 898/1921

వాది: అన్నం వెంకటరెడ్డి, ఏలూరు. (పేట
ప్రతివాది: ఎస్. యం. నటరాజం శెట్టి, మదరాసు చింతాడి
సదరగా కోర్టులో ప్రతివాదియైన రూ. 424-2-6 లకు
వాది దావా తెచ్చియున్నాడు. 1922-వ సం. జూలై 27-వ
తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. సదరు వాయిదానాటికి ప్రతి
వాది కోర్టుకు హాజరు కానియెడల ఎక్కుపార్టీ చేయడమవు నని
యందుమూలముగా తెలియపరచడమైనది.

దుర్గిగల రామారావు,
గతీలు.

నవలలు కథలు

శృంగారవాటిక - గొప్పనకల	1 0 0
వీరభూష - గొప్పచర్మి	1 0 0
విజయగరరాజుల కథలు	0 3 0
చిత్తూరురాజుల కథలు	0 4 0
దీర్ఘచక్రవర్తుల కథలు	0 4 0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0 2 0

0.8-0 ఆనాల పుస్తకములకు తక్కువ ధరపము.
కలాభివర్ధన పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరజిల్లా)

క్రమపథ వద్ద. కాపి బిల్లులు నచ్చనడ వొడ్డు

పాలు చక్కెర కాఫీపాడితో అవసరము లేదు.
ఒక కప్ వేడి నీళ్లతో ఒక బిల్లు కలిపించిన కుక్కపైన
కాపి త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. అఫీసర్లకు, ట్రావిలింగు
తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒకసారి
పరీక్షించిన తరుకే తెలుసును. విజయలు కావలెను.
24 శిల్లు ప్యాకి రూ. 1-4-0. పోస్టేజీ వేరు.
(206) సత్యాగ్రహ పోర్టు, నెల్లూరు.

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువాసనగా నుండును. తాం
బూలునుగాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన
అనందముగా నుండుటయేగాక, అశీర్వము, వాయువు, జలుబు
జ్వరము, స్నిహాకము, కడుగు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు
విషజ్వరములు, నీటికోషములు, పండ్లనొప్పులు, మొదలగు
అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది క్రమాయుధములకే పనిచేయును.
వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8351)-3
200 మాత్రలసీసా 1-3 రు 0-4-0; దజ్జ సీసాలు రు. 2-8-0
వి. పి. చార్జి ఎన్నిటికైనా రు 0-6-0.
పి.సి. ఏ. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేవి, నెల్లూరు

అ స్వై లై ను

వైద్యకాస్త్రము ననుసరించి ఖుద్దన తయారుచేయబడి
సీలుచేయబడిన బుడ్లలో నింపబడిన ఔషధమును ఇన్ జెక్షన్
చేయుటచే ఉబ్బసలోగము పూర్తిగా నయమగును, పోస్టు
ఖర్చులతో సహా బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 15-8-0.
ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
BANERJEE & SONS
Manufacturing Chemists.
53 A, Parbati Charan Ghose Lane
Barabazar, CALCUTTA.

దంత చూడము

వెల డబ్బీ :- 3 0-2-0
ఈ ధంతచూడముతో పండుతో ముటకులను చిగుళ్లనుండి
రక్తము ప్రవించుకుండును. నోట దుర్బంధములేక యుండును.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

తొంగుతాపత్రములు
(2) కాశీపట్టణమునం దుండు, దుర్గా మెడికల్ సాఫ్టువారి
సులెమాన్ ఉప్ప ఉపయోగించుచుంటిని. మంచి ఆకలిని కలి
గించెను. సకాలమునకు ప్రవర్తియాయెను.
వేపాల్ } రాజానరేంద్ర
14-5-22 } పత్రికా ఆఫ్ వేపాల్

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి (లిమిటెడ్)

19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

ఉత్కృష్టమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల - రహస్యము లేదు.

డాక్టరు వి. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ ఎమ్. బి. & సి. ఎమ్

గారి చేస్తా పించబడినది. (3166)

3 లక్షల మూలధనముతో రమారమి రెండు లక్షలు జను అయినవి.

కావలసిన వారికి మా కొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

కద్దరు ఆవశ్యకత

ఆచార్య ప్రభుల చంద్ర రే, శ్రీమతి హేమప్రవచనమండలదారుగారల యువన్యాసములు

ఆచార్య ప్రభుల చంద్ర రేగారు, శ్రీమతి హేమప్రవచనమండలదారుగారు కలకత్తానుండి జూన్ 21 వ తేదీన ఫరీద్ పూరు గ్రామమునకు బయలుదేరి మధ్యదారిలో నారాయణపు నందు స్టీమరు ఆగగా అచటి మహాజనులు వారిని దిగి యుపన్యాసింపుమని కోరిరి. కల్లెయని వారు స్టీమరుదిగి ప్రక్కనే యొక ప్రత్యేకస్థలమునకు వెళ్లిరి. అచట ఆచార్యులవారు కద్దరే భారత మాతృదాయకమని తీక్రముగనుపన్యసించి, ఇట్టివరల పలాంకులూ స్టీమరు ఆగినపుడు గూడ అచటి మహాజను లుపన్యసింపుమని కోరగా, అచటవాగ సాయంత్రము 8 వేల ప్రేక్షకులు గల యొకస్థలమును దుపన్యసించిరి. శ్రీమతి 4 వందలమంది యాసభకు వచ్చియుండిరి. ఆచార్యు డిలుల నుపన్యసించెను.

ప్రభుల చంద్రుని ఉపన్యాసము

“మంగ దేశము ఇప్పుడు సందిగ్ధస్థితికి వచ్చినది. మహా అన్యవస్త్రములు కావలసియున్నవి. “మనదేశము ఇద్దరినమును గల్గి, ఫలములతో విరాజిల్లుచున్నది” అని మహాకవి చెప్పియుండెను. అయినను యిచట ఔమము సదా వాసముచేయుచున్నది. నాజీవిత వార్ధక్యమున యీ అన్యమునుగూర్చిన సమస్యను పరిష్కరింపజూతుకొని యుంటిని. ప్రతిభక్త్యనును విదేశములలో వస్త్రములకొరత 80 కోట్లరూపాయలను వెచ్చించుచుంటిమి. అయినను మనకాపువారలు సిగ్గుదామకొన గుడ్డ లేకున్నారు. మనము విదేశవస్త్రమును 5 రూపాయలకు కొనినపుడు విదేశమునకు 5 రూపాయలను మనియార్దరుద్వారా పంపుచున్నా మనుకొనవలయును. బొంబాయి మిల్లు యజమానులగుడ మనమిత్రులుగారు. వారు నన్ను కృష్ణుడనియెదరు. ఏలనగా వారు ఖుల్నా ఔమనివారణమునకై నాకు ఒకలక్ష రూపాయల విలువగల గుడ్డల నిచ్చిపొండిరి. అయినను వారిని అమిత్రులని నేననెదను. ఏలనగా వారు మన నెత్తురును పీల్చుచున్నారు. బంగాళములో స్వదేశీయద్యమము 1906 సం॥ ములో ప్రారంభింపబడెను. బంగాళము విదేశవస్త్రముల త్యజింపగోరెను. స్వదేశీవస్త్ర మెంతయో కావలసియుండెను. మిల్లు యజమానులు మన బాతీయభావమును అందగ నైకొని ధరలను ముబ్బడితేసిరి. వారలు నూటికి 106 ను, వేయియు లాభములను పంచిపెట్టిరి. మాంచెర్లరు మిల్లులకును, బొంబాయి మిల్లులకును నాకు భేదము గానిండుటలేదు. బొంబాయికి డబ్బు పంపుటకలన బెంగాలునకు లాభముండదు. నాకు ప్రపంచము అంతటికై ప్రేమ లేదు. నేను బెంగాలును మాత్రము ప్రేమించెదను. ఏదికొన్నిను, అడబ్బు బెంగాలుకే ఉండవలెనని నేను కోరెదను. ప్రతిభక్త్యను 80 కోట్ల రూపాయలను బెంగాలుకు ఆదాచేసివో, బెంగాలు 10 యేళ్లలో మహాదేశ్వర్యంతురాలగును.

న మేన్యాపారమునందును నిలవ నీడ లేకున్నాము. “ఒక కానీ దాచితిమేని, ఒక కానీలాభము వచ్చినట్లు” అని పామెతగలదు. బెంగాలునుండి ఒక్కొక్కరు సంవత్సరమునకు పంపునది 7 రూపాయలే అన్నచో, బెంగాలులో 80 కోట్ల రూపాయలను అవతలికి పోకుండ నుంచగలము ఫరీద్ పురము ఒకటిన్నరకోట్ల రూపాయలను పంపుచున్నది.

ఈసమస్యను పరిష్కరించుటెట్లు? ప్రతియింటను ప్రతి పంట యండవలయును. వారి భూములలో కొన్ని భాగములందు రైతులు ప్రతి పోయవలెను. డెబ్బదివందవత్సరములకింద మాంచెర్లరు గాని, బొంబాయిగాని, జపానుగాని మనకు బట్టలను పంపియుండలేదు. మనభూమిలు దిగంబరులై వృక్షములపై నాశముజేసియుండలేదు. వారు తమకు గావలసినబట్టలను వాకే తయారు జేసికొనిరి. మనము ఈభాగ్యదేవతను మనయిండ్లనుండి యేల వెడలగొట్టితిమా తెలియకున్నది. ఇపు డందులకు శిక్షను బొందుచున్నాము.

మార్వారీలు యిప్పుడు కలకత్తానంతను జమిందారీలను గూడ కొనివేయుటను కనుగొనుచున్నారు. వారు జీవితములో ప్రతి కాఖయందును వైదైకి వచ్చుచున్నారు. ఒక జెంగాలీ గుమస్తాతో, పెద్దపెద్ద జమీనును పాలింప వత్తునని వారికి తెలియున అయితే మనమునూలు వడికి నేసితిమేని, మార్వారీలు మన జీవితములో ప్రవేశింప కాలరు.

చక్రమే హతపాదనము. పిల్లు దానిని కావలెనని, అట వస్తువుగూచి, ఉపేక్షనహించిరి. కావున అది విజయమందుట

తల్లులమీదను సోదరీమణులమీద నాధారపడియున్నది. బికాం పురం కార్మికమహాకవి, “శ్రీమతి ప్రబోధము గాంచనిదే భారత దేశము ప్రబోధము గాంచనేరదు” అని వ్రాసియుండెను. అట్టి యాదర్శకవంగ దేశ శ్రీమతి శ్రీమతి హేమప్రవచనమండలదారు నాపక్కనే కూర్చునియున్నారు.

మా ఖుల్నా జిల్లాలో రైతులు ఒకనెల యేమియు పని లేక సోమరిగ కూర్చుని యుందురు. పండి పురముగా నాలుగు మాసములు సోమరిగనుందురు. నోజుకు గంబుసేపు వడికినచో వారికి ఎప్పుడూ లాభముండును. నూటికి ఒక్కొక్క ఊర్వోగము లో నున్నారు. మిగిలిన వారందరును భూములపై నాధారపడి యేమియున్నారు. వందలకొలది జనులు సోమరితనముగ కూర్చుని తమకాలమును పోషికోలుకబుల్లతో వృథపుచ్చెదరు. వారు ప్రబోధమును ఒక గంట రాటము వడికిన వారికిని దేశమునకునుగూడ లాభముండును. బెంగాలులో వేలకొలది వితంతువులు, నీచముగ జీవనము గడుపుచున్నారు. రోజుకు 4 గంటలు వడికిన వారు ఒక్కొక్కరు రోజుకు రెండుఅణాలను సంపాదించెదరు. పెండ్లికాని చిన్న పిల్లలుగూడ నిట్లేపనిజేసి అంతదబ్బునే సంపాదించవచ్చును.

గంటపని జేయగా కానివచ్చుట యేమని చాలమంది. ఆక్షేపణజేసెదరు. భారతదేశములో మొత్తముమీద రోజుకు 4 కానులైనను ఆదాయము లేదు. ఇందు బర్మాను మహారాజు గారి రాబడిగూడ జేయున్నది. కావున చక్రము దిప్పటకలన 4 కానులైనదా వచ్చునని తీసివేయ నక్కరలేదు. బెంగాలులో మూడున్నర కోట్లమంది చక్రమును జూచి నవ్వి ఒక్కొక్కటియంది దానిని పరీక్షించి రోజుకు 4 కానులనే సంపాదించెదరున్నచు రోజుకు ఒకటిన్నర గంటలు పనిజేసినయెడల 12 కోట్ల రూపాయలు సంపాదించవచ్చును.

మనము దుప్పలులము, సుఖ్యకు మాత్రము చాలమంది యున్నాము. చిన్నచీరులన్నియుజేరి ఒకటియై ఒకపెద్దపురుగును యీడ్చుకొని పోవుట నెరుగుదుము. మనము నిజముగ చీరులకన్నగూడ తక్కువవారము. మనము సోమరులమైతిమి. పరీక్షలు పాఠముకాగానే చదువుల కొక సలముపెట్టి ధనార్జనకు దిగుదుము. శక్తి ఉడిగిపోవును.

ఇంతవరకును గృహశుశ్రీమ కవకాశము లేకపోయెను ఇప్పుడు రాట్టము గృహపరిశ్రమలలోనెల్ల చొచ్చెనది. అందరును దాని నుపయోగింపవచ్చును.

నేను స్వరాజ్యవాదులతో నేకీభవించెను. మహాత్ముడు నాకు ఆత్మతపమిత్రుడు. ఆయన చక్రము కద్దరు స్వరాజ్యమునకు ఆవశ్యకములనియె, అస్పృశ్యత దోలగింపవలెననియు చెప్పెను. అస్పృశ్యత.

ఇస్లాము కాథలిక్కుమతము. అమీరు, ఫకీరుకలసి కూర్చొనవచ్చును. కాని 12 గురు రాజపుత్రులకు 13 పాత్రలు గావలయును. బ్రాహ్మణులు మంచుగడ్డపుచ్చుకొనెదరు. మంచుగడ్డ నైకువ్యవహారము తయారుగాలేదు కాబోలును. ఇంటిగోనికి కూర్చుడుచచ్చినంతమాత్రాన నీళ్లు మైలవడును. ఒకపిల్లనిోటిలో చచ్చినవలెకను పెట్టుకొని యింటిలోనికి వచ్చిన ఇబ్బందిలేదు. కాని కూర్చుండితిగోనికి వచ్చెనని నీళ్లు ఆవల పారబోసెదము. 450 లక్షల మంది జనములో 280 లక్షలమంది మాత్రము అగ్రజాతులవారు. ఇతరులను మనము వర్ణశ్రేణి లనెదము. ఏమి యీ ధూర్జత్వము!

సంఘ సంస్కర్త

నేను రాజకీయముగ ఆరాజకుడను గాను. నేను సంఘమునందును విద్యావిధానమునందును మాత్రము సంస్కర్తముగ మార్పు గావలెనని కోరెదను. స్వరాజ్యవాదులు అస్పృశ్యతను తొలగింప గలిగెని నేను నానితో జేరెదను.”

అంతట ఆయన శ్రీమతి నాజూకు గుడ్డల వడలవలసినదిగ విన్నవించి, మార్గ ధ్యనులచెలరేగ యథాస్థానము నలంకరించెను.

శ్రీమతి హేమప్రవచనమండలదారు ఉపన్యాసము

శ్రీమతి హేమప్రవచన ధ్యనులు చెలరేగలేది యిట్లుపన్యసించెను:—“నేను విద్యావైద్యము లేనిశ్రీమి. నాకు రాజకీయ విషయములు తెలియవు. నాదేశము జీవించవలెనని నేనుగోరుచున్నాను. బంగాళపు యువకులు స్వతంత్రులముగ నున్నామని చెప్పగోరుచున్నాను. ఆస్వాతంత్ర్య శృంఖలములతో జీవించ నేనొల్లను అందుచేతనే నేను నాగృహంతర్యాగమును వదలి బైటికివచ్చితిని.

కద్దరు మహాత్ముని అంత్యసంజ్ఞము ఇంతవరకును మనము మహాత్ముడుచెప్పిన విధమున కద్దరుప్రచారమును సల్పుచుంటిమి. అయితే కద్దరు ప్రచారము జేసినందులకు 25 వేలమంది

జెయిలుకు పంపబడిన సంగతి మీకు తెలియును. విదేశీయులు లేకు వంధ్యభూములను స్వగ్రముల చేసుకొని మన భాగ్యవంతుమగు దేశమును యెడబడేసిరి.

బంగాళము, మన యుపేక్షకల్లనే, అన్నవస్త్రములు లేకయున్నదని సోదరీమణులకు విశ్వమిచ్చుచున్నాను. మనము సుఖభోగములతో మునిగియున్నాము. అయితే మనదేశమును స్వతంత్రముగ చేయుటకు మనకుశక్తి కలదు. మనము ఆస్వాధీనులు ఆస్వతంత్రులు నగు భర్తలభార్యల మని తెలుసుకొనగల్గితిమేని, సోదరుగ కూర్చుండజాలము. శ్రీమతి వంటదేవి ప్రపంచ సుఖముల బడవాడి తనభర్తనున్ను, ప్రేమపుత్రునిన్ని జెయిలుకు పంపుకొనెను. ఆనందపుణ్యతని మనలో జేరవలెనుయే.

బంగాళపు యువకులారా! మీయందే మాభవిష్యదంతయు నిలచియున్నది. మహాత్ముడంతయు నాపివేసెనని మీరనుచున్నార: ఆయన మన యుత్సాహము ద్విగుణీకృతము జేయు మార్గమును జూపెను. నిష్పథ విధానము విరివిగ జరుగుచున్న పిల్లలై, మున్నగు నితర ప్రదేశముల జూడుట మీరు నిద్రించుచున్నారు. ఇంకను నిద్రించుచుండిరేని అదిపలాం గునకుగూడ వచ్చును. శ్రీమతి, కద్దరు సంజ్ఞమును జూగుగ! ప్రసరింప జేయుదు.

రాజకీయ వైదిలు జెయిలునుండి మిమ్ములను గూర్చియనుచున్నారు. మీరు నిద్రాణులై యున్నారు. దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు మిమ్ము ప్రబోధము జేయుటకు యెంతేని యుద్వోధన జేసెను. ఇప్పుడా యన మిమ్ము ప్రబుద్ధుల జేయుటకు జెయిలులో కష్టముల బడుచున్నాడు.”

ఆమె యంతట హిందూమహాత్మునియమైత్రిని గూర్చి మాటాడి తిలకు స్వరాజ్యోధికి ధనము నిమ్మని విన్నవించెను. ఆచార్య రేగారు మరల లేచి డబ్బుకావలెననికోరెను. అతడు మార్గధ్యనులు కైరేగ సభ ముగిసెను.

ఒంగోలు

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

జూలై, 6:—ఇచ్చట నాలుగు దినములనుంచి శ్రీపాంతురంగ వుత్సవములు బ్రహ్మశ్రీ కూర్మదాసు గారికల్ల జరుపబడుచున్నవి. ఈ గ్రామవాసులగు కొందరు మహనీయులు ద్రక్ష్యము లేకనేయక వేలకొలది బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము చేయుచున్నారు. ఈగ్రామములో యిట్టి మహాత్మ్యవృత్త కావ్యము లింత నిర్విఘ్నముగా జరుగునని యెవరును తలంచలేదు. కాని శ్రీయంత కూర్మదాసుగారి నిర్మలవై వధక్రియే ద్రక్ష్యంతులను ప్రేరేపించి అన్నదానముక్రింద ధనమును సద్వినియోగ పర్చుట కవకాశత కలిగించినదని చెప్పవచ్చును. కేవలము బ్రాహ్మణులకేగాక తదితరులకును నిన్ను జూతులకును అన్నమె అని అల్లాడు భిక్షుక జనమునకును ఆకలి తీర్చుచున్నయెడల గ్రామవాసు లందరికిని సురుష్టిగా యుండెడిది. అటులజరుపక పోవుట విచారకరమయిన విషయము. ఈ గ్రామ మంతటను పానీయమునకు పనికివచ్చు నిర్మల జలాశయము “రంగారావుచెరువు” అనునది యున్నది. ఈ బహుజన సహజేశముకలన గ్రామమున అటు వ్యాధులు కలుగునేమో యనియు మంచినీళ్లు చెడిపోవుననియు గ్రామవాసులకు భయము కలిగింది గాని మాత్రమే గారగు శ్రీరాములు నాయుడుగారి యొక్కయు మేనేజరు గారగు నుబ్బారావుగారి యొక్కయు నిరంతరకృషికలన పోలినవాట ను, ఆరోగ్య రక్షణకాఖవారును ప్రజారోగ్యమునకు చాల శ్రద్ధతో తమ విధ్యుక్తధర్మమును నెరపుచున్నారని తెలుపుటకు సంతసింపు చున్నారము.

ది మద్రాసు క్లాత్ మార్కెట్టు లిమిటెడ్

అలాటుమెంటు పైకమును ఇంతవరకును చెల్లించకుండునట్టి వాటాదారులు 1922 సం॥ రం జూలై నెల 31-వ తారీఖులోగా సదరు బాకయున్న పైకమును మద్రాసు, టంకశాలవీధి, 420 నెంబరు భవనమునం దుండు రిజిస్టర్లు ఆఫీసువద్ద చెల్లించవలెను. లేనిపక్షమున వారిపేరుతో నుండు వాటాలు రద్దుచేసి కంపెనీకి చేర్చివేయబడు నని యిందు మూలముగా తెలియజేయడమైనది.

బోర్డువారి ఉత్తరువు ననుసరించి కల్యాణజీ అంధు సన్ము, మేనేజింగు ఏజెంట్లు.

దేశీయ వార్తలు

సుక్మాతమ్మనిసిపాలిటీ-వి అమ్మనుగారికి స్వాగతము-మాలానా మహమ్మదాలీగారి సందర్శనము

హెచ్. ఎం. హయతుగారిలేఖ

గాంధీమహాత్ముని కారాగృహవాసము-బోస్టులో అమెరికా స్త్రీలసభ జరుగుట-

వారు కస్తూరీబాయిగారికి పంపిన లేఖనా

మహమ్మద సందర్శనము - రామదాసు గాంధీగారిలేఖ

తిలకు లోకమాన్యని ఆర్థికము-పూనాలో అన్నదానము-అహమదాబాదులో ఉపన్యాసము.

కలకత్తాలో పత్రిక గ్రంథాలయములు - పోలీసులతనిఖీ

సింధుఖిలాఫతుమహాసభ తీర్మానములు

గయ కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షత - సింధురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము

ఇండిపెండెండుపత్రిక అలహాబాదులో ఉప్పునుగారి సంపాదకత్వముక్రింద 10 తేదీని వెలువడుట

ప్రైలుగారు మున్నగునాయకులు కరాచికి వచ్చుట

వి అమ్మనుగారికి సన్మానపత్రము

సుక్మాతమ్మ మునిసిపాలిటీసంఘము

వి అమ్మనుగారి ప్రత్యుత్తరము

7 వ తేదీ సాయంత్రము సుక్మాతమ్మ మునిసిపాలిటీ సభలో ఆమెనుగారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. ఆ సభలో ముఖ్య అతిథిగా ప్రాబల్యము మెండుగా నున్న సిటిజన్ గాడ్ వారిట్లు సన్మానపత్రమును సమర్పించగలుగుట గొప్పవిశేషము. 5 వ తేదీని శాసనసభకు భాజనం గల వాలానాగారి అధ్యక్షతక్రింద అవసరస్వసభ్యసభ జరిగినది. వి అమ్మనుగారికి సన్మానపత్రము నొసంగవలె నను తీర్మానము సభలో అబ్దుల్ హక్కు గారు ప్రతిపాదించిరి. బసంతరాంగారను వదిలిరి. ఆనాడు ఆసభకు సంఘసభ్యులు 32 మంది వచ్చిరి. ప్రేక్షకులు విశేషముగ వచ్చి భజనములతోను నిండిపోయిరి. ఈ తీర్మానమును చాలమందిసభ్యులు బలపరచిరి. పిమ్మట హాజరీ మేజిస్ట్రేటులు భూస్వాములు నియమితసభ్యులు మున్నగు ఉద్యోగభయచేతనులందరు ప్రతికూలముగ మాటలాడిరి. వాట్లు పుచ్చు కొన గా ఆ ను కూ లు రు 15 మంది ప్రతి కూ రు లు 14 గు రు త ట థు లు యి ద్ద రు తేలిరి. తీర్మానమొడింపబడెను. సన్మానపత్రమును చదివి వి అమ్మనుగారికి సమర్పించుటకు అధ్యక్షుడును ఉపాధ్యక్షుడును గూడ నిరాకరించిరి. అందువలన సభ్యులు మూల్పుందు పెను మాటలాడిరి. మూల్పుందు గారు సహాయవాదికాదు గాని అధికమగు దేశభిమానముగల జాతియవాది. అసహాయవాదులకు మిత్రుడు, మూల్పుందుగారు సంఘాధ్యక్షుడుగా నున్నపుడు కాంగ్రెసు భిలాఫతు సంఘములకు చాల ప్రాప్తిగా నుండెను. తీర్మాన మొడింపబడినపిమ్మట ప్రతికూలగు వలుపురు అధ్యక్షుడును సభను వదిలిపోయిరి. పిమ్మట ఉపాధ్యక్షుడు అబ్దుల్ హమీదుగారు సభాకార్యముల నాగించెను. 7 వ తేదీ సాయంత్రము ఎండవేడిమి మెండుగా నున్నను సంఘ సభ్యులలో అనుమానగలవారు హెచ్చుమందియు వేలకొలది పోగులును మునిసిపాలిటీ మందిరములోనికి వచ్చిరి. హాజరీ అబ్దుల్ హక్కును, పిట్టలు, వాస్పాని, ఇమాం సాహెబు, గిద్దాని, జహూర మదు గార్లు మున్నగు ప్రముఖులుగూడ సభకువచ్చిరి. సభాధ్యక్షులు బాగుగా నలంకరింపబడెను. మహమ్మదాలీ బేగం గారును జహూరు అహమదు గారును జహీదాలీగారును వెంటరా, వి అమ్మనుగారు సరిగా వేళకు సభాభవనమునకు వచ్చిరి. మూల్పుందుగారు మున్నగు సంఘసభ్యులందరును వి అమ్మనుగారి కెదురేగి స్వాగతమొసంగి ఖద్దరుబట్టలతో లంకరింపబడిన ఉన్నతాసనమున గూర్చుండ బట్టిరి. సభ్యుల స్వీధి కంభీర స్వాగతము నొసంగుచు ఖద్దరాలము వార్ష పూర్వక కరతాళధ్వనుల గావించిపిమ్మట సన్మానపత్రమును మూల్పుందుగారు రాంగ్లభాష యందు చదివిరి. మాలానా మహమ్మదాలీగారి గార్ల చేతగ్రహితి స్వాగతమును కష్టసహిష్ణుతను వి అమ్మనుగారికి సమర్పించుచున్న దేశసేవకు వారు కృతజ్ఞులైరి. 80 ఏండ్ల వయసులో మండువేసుకొనిగూడ నిరంతరంచార మొనరించుచునే సేవ నాచించుచున్నందులకు వారు వి అమ్మనుగారి నెంతయు నభినందించిరి. ఆ ప్రత్యయమును సంఘసభ్యులు పరుషార్థులు సంతకములు చేసిరి. మూల్పుందుగారు రాజకీయమున వి అమ్మనుగారికి సమర్పించిరి. పథకప్రచురణ దస్సియాన్ని వి అమ్మనుగారు

సమర్పించిరి. అందువలన ఆమెపత్రమును ప్రత్యుత్తరమును మాలానా మహమ్మదాలీగారి అగ్రముకుడు జహీదాలీగారు చదివిరి. శాస్త్రుల నిద్దరిని నేను దేశమాత కర్పించితిని. మీరు ముమ్మలను ప్రశంసించినందులకు నేను కృతజ్ఞులాలను. మూలక నే మీరును హిందూమహమ్మదీయమైత్రీని కోరుట సాధికారానందమును కలిగించినది. మన మహావామకుడు గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించినమార్గమున స్వరాజ్యమును బడయదగునని మీరామోదించుట చాల సంతోషకరము. మీ సంఘమునాకరులకు ఖద్దరుబట్టలనే యొసంగవలెనని మీరు తీర్మానించుట మరంతమేలు. మీరు మీగృహములలోగూడ ఖద్దరునే యుపయోగింపవలెను. అటుల చేసిన ప్రజలందరుగూడ మీమార్గమునే అవలంబించెదరు అని వి అమ్మనుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. సభ్యులు తరుచు 'అల్లాహ్ అక్బరు' అని జయధ్వనుల గావించుచునే యుండిరి. (బాంబే క్రానికలు.)

మహమ్మద సందర్శనము

రామదాసు గాంధీగారు
మిత్రులకు వ్రాసిన లేఖ

మేము మాతండ్రిగారిని బాగుగా సందర్శింప గలిగితిమి మమ్ముల నందరిని లోని కొక్కసారి పోనీయనని సూచనలు మొదట అడ్డుచెప్పెనుగాని మేమునచ్చకెప్పుడైనా తప్పు చేసినామో అని అనుకుంటున్నాము. బాపూజీ (మహాత్ముడు) జబ్బుగా లేడుగాని మేమునాని సంత ఆరోగ్యముగా మాకు కనబడలేదు. రాజకీయములగుర్చి అతడేమియును తలపెట్టలేదు. ఇతరవిషయములగుర్చి మాత్రమే ప్రశ్నించెను.

ఇప్పుడు దేశమునందు జరుగు విషయములగుర్చి అతడేమియును వ్యాకులపడుటలేదు. భారమంతయు భగవంతుని యందే కలదను సంపూర్ణవిశ్వాసముతో నున్నాడు. భగవంతుడే మనకు నడిపించునని సంపూర్ణముగ విశ్వసించుచున్నాడు. ఖద్దరు బట్టలను ధరించుట నూలువడకుట అత్యవసరము. స్వరాజ్యమునకు మరియొక సాధనమే లేదనునమ్మకము బాపూజీకి మరింత ప్రబలమైనది. ఇప్పుడు బాంకరుగారుగూడ బాపూజీతోడనే యున్నారు. అందువలన బాపూజీకి మరింత సంప్రదికలిగినది గాంధీగారి కుమారుడు రామదాసు గారి కమిత్రులకు వ్రాసిరి.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకు

ద్వితీయ సాంవత్సరికము
పూనాలో జరుపుట

హిందూ సంవత్సరము ప్రకారము 10 వ తేదీని పూనాలో లోకమాన్య ద్వితీయసాంవత్సరిక (ఆదికము) ఉత్సవమును ఆంగ్లోభాషాముతో జరిపిరి. ఆనాడు మ్యూనిసిపాలిటీ మూల్పుందు మూయబడెను. మ్యూనిసిపాలిటీ మూల్పుందులో 10 కేలమంది బీదల కన్నదానము చేయబడెను. పంచమాదులకు టి. సి. కెల్లూరుగారు స్వయముగ వడ్డించిరి. స్త్రీలసంఘమువారును భగినీమండలివారును పాకధల నేర్పరచిరి. ఆ కథలను (కీర్తనలను) వినుటకు వేలకొలది ప్రజలు చేర్చిరి.

మాలానా మహమ్మదాలీగారి సందర్శనము

భిలాఫతు ప్రతినిధిసంఘ వ్యయపట్టిక
హెచ్. ఎం. హయతుగారు

(స్వీయలేఖ భావన - 10 వ తేదీ తంజివార్)

హెచ్. ఎం. హయతు గారు బీజపూరు చెకపాల కేగి మాలానా మహమ్మదాలీగారిని సందర్శించి ఆ వివరములను భావనా క్రానికలు ప్రతినిధికి తెలిపిరి.

“జూను నెల 30 వ తేదీని మాలానాగారిని చూచుటకు కారాగృహలోగోరు సాకనమతి నొసంగిరి. మొదటి కొలఁదను ప్రతినిధిసంఘవ్యయములనుగూర్చి మాత్రమే నే నాయనతో సంభాషించవలెనని నిష్పర్న గా తెలిపిరి. ఆధనము దుర్వినియోగము చేయబడెనని యిండియా ప్రభుత్వ సంఘసభ్యుడు సర్ విలియం విన్సెంటు గారు పలికిన నిందావాక్యములు మీకు జ్ఞాపకముండకపోవు. ఆ ప్రతినిధి సంఘమునకు మాలానా మహమ్మదాలీగారి రథ్యక్షుడు. నేను కార్యదర్శిని. నేను కారాగృహమున కేగిన పిమ్మట సూపర్వైంటెంట్ కమీషనరుగారికి మాలానాగారిని తీసికొనివచ్చిరి. మేమిరువురమును మాటలాడునపు డెవట సూపర్వైంటెంట్, జయిలరు, గవర్నర్ మెంటు తిపోర్తరుగూడ నుండిరి. మాసంభాషణను పూర్తిగ వ్రాసికొనుట కారితోరునుగంపిరి మాలానాగారు ఘాయజామా (లవదులు) గాను పొడుగుగానుండు వ రాయి)ను పొడుగుపాటి కుడితినిని తొడుగుకొనియుండిరి. ఆయన తలవెండ్రుకలు బాగుగా కత్తిరింపబడిన క్లక గాదు వ్య బడి యుండెను. నేనాయనను కరాచి లో వ ద లి న ప్ప టి కం టె కొంచెము చికిత్సలు మాలానాగారు కనుబడిరి. ఆయనకు సహజముగ నధికోత్సాహమును, ఉల్లాసును, కొంచెమైన తగ్గతెను మర్యాద ననుసరించి ఆలించిన చుంబనాదులు జరిగినపిమ్మట నేను కిద్దపరచిన తెక్కల శత్రముల నాయన కిచ్చితిని. పిమ్మట మేము తెక్కలను గూర్చి యొక్కంటు చర్చించితిమి. “మీరా కాగితములను మాలానాగారికిచ్చిన వారు నా వకాశముగా వానిని చూచెదరు. అవసరము కలిగిన వరలమీరువచ్చి వారితో మాటలాడవచ్చునని “సూపర్వైంటెంట్ నాతోచెప్పెను. నేనపుడు వెదలిపోయి మరల జూలై 2 వ తేదీని సూపర్వైంటెంట్ను కేగి మాలానాగారు తెక్కలను చూచినారా? మరల నేను వారితో సంభాషించుటకై డనువతితురు?” అని అడిగిని. మరల మాలానాగారిని చూచుటకు పిలువేదని సూపర్వైంటెంట్ చెప్పెను. ఇదివాడు చాలవంతగా కనబడుచున్నది. మాలానాగారు వ్రాసిన వివరములబట్టియే తెలుసుకొనవచ్చును మరల చూడ నవసరము లేదని మాలానాగారి నిర్ణయించికో ఉద్యోగులే అధ్యక్షతము తెచ్చికో తెలియలేదు. ఇంకను విషయములు తెలిసికొనవలసి యున్నచో వానిని గూర్చి వ్రాసి పంపవచ్చునని గూడ సూచనలు నాతో చెప్పెను. భిలాఫతు సామ్యునుగూర్చి విమర్శించువా రెట్టివారైననుగూడ యాతెక్కల సంగికరింపకపోరు. ఈవ్యయమునుగూర్చి మాలానాగారు చెప్పవలసిన విషయములను 80 పూలోన్సేపు కాగితములమీదను సలహాలను మరి 20 పేజీలమీదను చాలజిలుగుగా వ్రాసిరి. వానిని చదివిన సంతోషము లన్నియును పూర్తిగా తొలగిపోవును. నాకింకను కొన్ని సంతోషము లున్నందున వానిని గూర్చి మాలానాగారికి వ్రాయగా మరల 20 పేజీలు వ్రాసి పంపిరి. ఈనూచనలసహాయమున తెక్కల నిక సరికిలింపవలసి యున్నది. అట్లు పరికిలించి జూలై నెలఖరలోపున తదికిలుగా తెక్కలను ప్రకటించెదము. అట్లు ప్రకటించవలెనని మాలానాగారి నెలవిచ్చితి. వానిని దేశీయులందరును అతివిరుద్ధగా పరికిలింపవలెనయే మేము కోరెదము. ఎంతవందనకై నను బోధపడులాగున మేము తెక్కలను వ్రాయించెదము. మాలానాగారు వ్రాసినవిషయములు చదువల సక్యధికముగ వాకర్షింప జాలియున్నవి. ఆ సర్ విలియం విన్సెంటుగారైన దీనినిజూచిన నిరుత్తరుడు గాకకప్పుడు. మహమ్మదుజీవితము, ఇస్లాం మతబోధర సమితి, అను గ్రంథములను మాలానాగారు వ్రాయుచున్నారు. అందులకు ప్రమాణములగు మతగ్రంథములలో కొన్ని అయినకు కావలసియున్నవి హయతు గారు నుడివి మాలానాగారు వ్రాసినకాగితములకట్టును చూపిరి.

అలహాబాదు ఇండిపెండెంటు అచ్చుప్రతి

ఉప్పునుగారి సంపాదకత్వము

ఉప్పునుగారి సంపాదకత్వముక్రింద అలహాబాదులో ఇండిపెండెంటుపత్రిక ముద్రింపబడి 10 వ తేదీని ప్రకటింపబడెను. జాతీయనాయకులు పంపిన అభినందనలేఖ వార్తలు మొదటిపుట నుండు ముద్రింపబడెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జూలై నెల 11-వ తేది

మంగళవారము

మితవాదుల నిరాశ

వలసరాజ్యములలోని భారతీయుల స్థితి నానా టికిని విషమ మగుచున్నది. కెనియా, నేటాలు, ఫిజీ మొదలగు దేశములన్నిటిలో, భారతీయులకు నిలువనిడ లేకున్నది. ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానఫలితముగ భారతీయులకు చేకూరిన స్థానము మిక్కిలి స్పష్టమయినది. ఈసంగతి జాతీయవాదులకు చాలకాలము క్రిందటనే తెలియును. కాని, పైపై మెరుగులగని భ్రమలో మునిగిన మితవాదులు మాత్రము నిరాశ భూయిస్తులగుచున్నారు. వినోదరుటను ప్రభువుగారి ప్రసంగమును, చర్చిల్ మంత్రిగారి విశ్వాసద్రోహమును, మితవాదుల మనములను కలవర పెట్టుచున్నవి. జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారివంటి తీవ్రమితవాది సయితము, తన ఆశాభంగమును వ్యక్త పరుచుచున్నాడు. ఇండియా కార్యదర్శికి అసమ్మతి తంతివార్తనంపుచు చర్చిల్ మంత్రిగారు కెనియా ప్రభుత్వపద్ధతి సంగీకరించుట, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వాగ్దానములకును, ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానమునకును విరుద్ధమనియు, ఈ తీర్మానమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుటవలన హిందూ దేశవిశ్వాస మంతరించుననియు, ద్వారకదాసుగారు మందలించిరి. మంత్రములకు చింతకాయలు రాలునా యని, ఇట్టి అసమ్మతి తీర్మానములకు భయపడువా రెవరు? దక్షిణాఫ్రికాలో నిర్బంధపడుచున్న నిర్బంధశాసనముల విషయమై జ్యోక్యము బుచ్చుకొనుటకు చర్చిల్ గారు నిరాకరించిరి. కారణమేమి? దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముతో లేని పోని తగాదాలను పెట్టుకొనుటకు చర్చిల్ గారి కిష్టము లేదట. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు శిరోభూషణ మనందగు హిందూ దేశస్థానమునకు తీరని యుపద్రవము వాటిల్లుచున్నపుడే, ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి చర్యలను బ్రిటీషుమంత్రి సహించుచున్నపుడు, ఇతర సమయములలో వీరు భారతీయులకు సహాయము జేసెదరని తలంపవలెగునా? జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు ప్రభృతులు, మామూలు ఆందోళన పద్ధతుల నవలంబించుచున్నారు. ఇందువలన కాకితపు ఖర్చు తప్ప వేరులాభ ముండజాలదు. ఏది ఎటులున్నను మితవాదులకు నిజ సందర్భములు గోచరించుచున్నందులకు సంతసింపవచ్చును.

రా॥ బ॥ బి. వేంకటపతిరాజుగారు ఫిజీదీవుల రాయబారమున సభ్యులుగ వెడలి, మొన్నటిదినిము తిరిగి వచ్చిరి. మద్రాసు లిబరలు సంఘమువారి సంగిన ఆహ్వానపు సందర్భమున ముచ్చటిం చుచు, వేంకటపతిరాజుగారు ఫిజీదీవుల పరిస్థితులను వర్ణించి యుండిరి. భారతీయులు విదేశములకు కూలీలుగ వెడలియుండుటయే దోషమని, రాజుగారు సూచించిరి. కాని, ఇందుకు బాధ్యులు ఇండియా ప్రభుత్వమువారే. తెల్ల యజమానుల ప్రోద్బలమును పురస్కరించుకొని, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు నేటాలు, ఫిజీ మొదలగు ప్రదేశములకు కూలీలుగ బోవుటకు ప్రోత్సాహ మొసగిరి. అక్కడి పరిస్థితులు స్వర్ణతలుమువలె నందునని వర్ణింపబడెను. ఫిజీదీవులకు వెడలిన భారతీయులు కష్టముగడించి నుట అసత్యమని రాజుగారి తలంపు. అనేకులు

నిర్ధనులై, నీతిభావ్యులై, శరీరదార్ఢ్యము కోల్పోయి, ఫిజీలో దిరుగుచున్నారు. అట్టి వారి స్థితి జూచిన రాతిగుండె యయినను కరుగకమాన దని రాజుగారు చెలిపిరి. ఇక డెంచరుపద్ధతి రద్దయినదని సంతసింప బనిలేదు. యజమాని నౌకరుల చట్టము క్రింద, భారతీయులు పనిచేయవలసి వచ్చుచున్నదట. దీనిని సహించ వీలులేదని, రాజుగారి యుద్దేశము. ఇందునుబట్టి ఇక డెంచరుపద్ధతి మరియొక రూపము దాల్చెనని గ్రహింపవచ్చును. హిందూ దేశస్థితి నిది బోలియున్నది. ప్రెస్సు ఆక్టర్ రద్దయినను, రాజద్రోహనేరము నాపాధించి పత్రికలను తీవ్ర నిర్బంధమునకు లోనుజేయుచున్నారు. క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లునందలి 144, 107, 108 క్లౌజులను ప్రయోగించి, వాగ్బంధన మొనరించుచున్నారు. సభలు జరుగకుండ జేయుచున్నారు. చట్టములు మారిన ప్రయోజన మేమి? పరిపాలన పద్ధతి మారనంతవరకు, జన్మస్వాతంత్ర్యముల నరికట్టుటకు ఎట్టి చట్టము నయినను ఉపయోగింప వీలగును.

ఫిజీదీవులకు వేంకటపతిరాజుగారి రాయబారము వెడలగానే హిందూ దేశపు కూలీలకు రోజుకూలీ దాదాపు సగమువరకు దగ్గించిరట. అరువదియైదు వేలమంది భారతీయులలో, పలువు రీకూలీకి బని చేయ నిరాకరించిరి. ఇటుల రేటును తగ్గించుట అన్యాయమని మందలించినను, యజమానులు తమ నిర్ణయమును మానుకొనలేదు. హిందూ దేశ రాయబారులయడ, ఫిజీ తెల్లవారులు జూపిన గౌరవమున కిదినిదర్శనము. భారతీయులను స్వదేశములకు బంపుటకయినను వారంగీకరించుటలేదు. భారతీయులకు సమానస్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటకును, భూమి నిచ్చుట కేర్పాటు జేయుటకును, రాయబారులు కోరిరి గాని, ఫిజీ ప్రభుత్వమువారు ఏపనిజేయలేదు. కలోనియల్ ఆఫీసునకును, ఇండియా ఆఫీసునకును, ఫిజీ భారతీయులు కష్టములు తెలుపబడెనట. కాని లాభమేమి? ఇండియా ఆఫీసువారు నిస్సహాయులు. కలోనియల్ ఆఫీసువారియుద్దేశము తెల్పియో, చర్చిల్ మంత్రిగారి చర్య తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. ఫిజీదీవులకు స్వయముగ వెడలవచ్చిన వేంకటపతి రాజుగారే అక్కడి నిస్సహాయస్థితిని వివరింపగ, వేరునిదర్శన మేమిగావలయును? శాస్త్రీగారు పనిలేనిచోట్లకుబోయి, ఎంతటియాశల బురికొల్పిన నేమిఫలము? ముఖ్యప్రదేశములలో భారతీయులు వర్ణనాతీతమగు బాధల ననుభవించుచున్నారు. వారియవస్థ రానురాను ఇంకను దుస్సహమగుచున్నది. ఇందుకు ప్రతిక్రియయేమి? అసమ్మతి తీర్మానములనంపుట? కాదని, అనుభవము గడించుచున్న రాజుగారు సూచించిరి. భారతీయులు ఆత్మగౌరవమును స్వార్థత్యాగమును కనుబటుప నంతవరకు, వారికి ముక్తి లేదని, రాజుగారు స్పష్ట పరుచుచున్నారు. భైక్షుకపద్ధతులవలన ఆత్మగౌరవము పెంపొందనేరదు. త్యాగవిరహితమగు ప్రసంగములవలన, భారతీయులవాంఛ లీడెరవు. గాంధీ మహాత్ముని జీవితముచెలిపెడి పాఠమిదియే. గాంధీ మహాత్ముని త్యాగజీవితకథ రాజుగారు వెడలిన విదేశములన్ని టిలో మారుమ్రోగుచున్నదట. ఫిజీలో సయితము గాంధీమహాత్ముని నామమును కీర్తించుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని గొప్పతనము దేనియందుగలదు? మహాత్ముడు ఆత్మగౌరవమును పూర్ణ త్యాగమును తనజీవితమునందు గనుబటచి, వానినే సోదరదేశీయులకు బోధించెను. అంతియగాని, పరదేశములకు వెడలి, తమ మొరల నాలకింపుడని ప్రార్థించియుండలేదు.

మితవాదులు నేర్వదగిన పాఠ మిదియే. త్యాగ ధర్మమును పీఠవలంబించి, ఆత్మగౌరవమును

నిలుపుకొనుచో, విదేశములందుండెడి భారతీయుల కష్టములు వానియంతట యవియే దొలగును. దీ॥ బ॥ కేశవస్వామిగారును ఆత్మగౌరవసంక్షణావశ్య కతను వ్యక్తీకరించిరి. విద్యాధికులగు భారతీయులు యూరపీయులకు దాసానుదాసులుగ బ్రవర్తించుట మానుకొనవలయు ననిరి. ఇట్టి దాస్యప్రవర్తనము నడుగంటజేయుటకే మహాత్ము డింతకాలము నుండియు పాటుబడెను. భారతీయులు స్వదేశమునందు తమ గౌరవమును నిలుపుకొనునెడల, విదేశీయ భారతీయ సమస్య సులభముగ పరిష్కార మగునని పిల్లగారు ఖండితముగ చెలిపిరి. సభాధ్యక్షత వహించిన రా॥ బ॥ టి. రంగాచార్యులుగారు గూడ, ఇట్టి యుద్దేశమునే కనుబటుచు శుభసూచకము. భారతీయులస్థితి మాతృభూమియందు చక్కపడినగాని, ఇతరదేశములలో వారిస్థితి చక్కబడదని, రంగాచార్యులుగారు స్థిరపరచిరి. స్వదేశమునందు మానవమాత్రులుగ పరిగణింపబడినగాని, భారతీయులు విదేశములందు గౌరవము పొందుట దుర్లభమని, ఆచార్యులవారి యుద్దేశము. ఇంతకాలమునకు మితవాదసోదరులు కొందరయినను, ఇంటగెల్పినగాని రచ్చగెల్చుటకు వీలుండ దను సత్యమును గ్రహించి నందులకు సంతసింపవచ్చును. అందుచే నికమీద రాయబారములను బంపుటచేగాని, విన్నపముల గావించుటచేగాని, అసమ్మతి చెలుపుటచేగాని, అధినివేశ రాజ్యభారతీయుల స్థితి చక్కబడ దనుట తథ్యము. విదేశములలోని పరిస్థితులను స్వయముగ తిలకించివచ్చిన మితవాదనాయకులే ఇటుల చెలుపుచుండ, సందియమున కవకాశ మేమిగలదు? దేశము ముందుగ స్వరాజ్యము బడసినగాని, దేశీయుల కితరప్రదేశములలో గౌరవము గలుగదు. సత్వరముగ స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకే, మహాత్ముని యుపదేశానుసారముగ ప్రజలు పాటుబడు చున్నారు. మితవాదు లిప్పుడయినను, ప్రజల ప్రయత్నములలో పాల్గొందురా? త్యాగవ్రతమును బూనుదురా? పరావలంబనమును మాని, ఆత్మగౌరవమును రక్షించుకొందురా? ఇటుల గావింపక, గాంధీ మహాత్ముని మాత్రము పోగడుచు, ప్రస్తుత సందిగ్ధ సమయమున వీరు చేతుల ముడుచుకొని కూర్చుండురేని దేశసాభాగ్యమున కిసుమంతయు తోడ్పడనేరదు.

నిర్బంధ విధానము:

జె॥స్వారుగారి హితము

దండనమార్గమువలన, నిరాకరణోద్యమము నడగద్రొక్కవచ్చునని భావించువారికి, పార్లమెంటు సభ్యులగు జె॥స్వారుగారు కామస్పృహలో బ్రసంగించుచు చక్కనిహితమొసగిరి. వారి యుపన్యాసమును రేపటిదినిము ప్రచురించెదము. విటరుటనుగారు ముచ్చటించుచు, నిర్బంధవిధానమువలన నిరాకరణోద్యమమున కడ్డగలిగెననియు, మహాత్ముని పలుకుబడి క్షీణించెననియు, సూచించిరి. ఈ యభిప్రాయము నిస్సారమని, స్పూరుగారితలంపు. దేశభక్తులగు ఇరువదియైదు వేలమందిని చెరసాలకంపి, దేశస్థితి చక్కబడెనని తెలుపుట విపరీతముగాదా? అట్టివారిని నిర్బంధించినంత మాత్రమున, స్వరాజ్యభావమును నిర్బంధింప వీలగునా? వీలులేదని స్పూరుగారు స్పష్టముగ ప్రతిపాదించుచున్నారు. స్పూరుగారు తెలిపినటుల, భావమును నిర్బంధించెడి చెరసాలగాని, దృఢసంకల్పమును చెదరగొట్టెడి అత్త్రముగాని, ఇంతవరకు నిర్మితముగాలేదు. జాతీయ భావప్రవాహమునకు తాత్కాలికనిరోధమును గల్పించుట సాధ్యమయినను, ఎప్పటికయి

నను కట్టతెగుననియు, జయిలుద్వారములు విడిపోవలసి వచ్చుననియు, స్వార్థగారు స్వప్రయోగమునూచించియుండిరి. పశుబలప్రయోగమువలన, ఐదైండులో వలెనే ఇండియాదేశమునందుగూడ శాంతి స్థాపితము గానేరదనియు, ఏదేశమునందును ఈపద్ధతి విజయము గాంచజాలదనియు, స్వార్థగారు హెచ్చరించుటయేగాక, సహాయ నిరాకరణోద్యమమును ఓడించుట దుర్లభమని ఖండితముగ బలికియుండిరి. స్వార్థగారిచ్చిన హితమును నిరంకుశాధికారప్రియులు గమనించుట ముఖ్యము. గాంధీ మహాత్మునియందు ప్రజేచ్ఛ మూర్తీభవించియున్నది. అందుచే గాంధీని నిర్బంధించుటచే, ద్వేషభావము ప్రబలి, అనుకూలసమాధానమున కవకాశము తొలగుట దప్ప వేరులాభము గలుగజాలదని, స్వార్థగారు నిస్సందేహముగ నుడువుచున్నారు. ప్రస్తుత సమస్యను పరిష్కరించుమార్గ మేమి? హిందూదేశము తన ఇంటిలో యజమానురాలుగ నుండ గోరుచున్నది. ఈకోర్కె సఫలము గానంతవరకు శాంతి ప్రబలుటకు వీలులేదని, స్వార్థగారు సూచించుచున్నారు. కావున స్వరాజ్య సమస్య పరిష్కారమే నిజ పరిష్కారసాధనము. ఇందుకు ముందుగ రాజకీయ నిర్బంధితుల నందరను వదలి, ప్రజాప్రతినిధి సమావేశమును కూర్చవలయునని, స్వార్థగారు హితమొసగుచున్నారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో, స్వార్థగారిహితము అధికారవర్గము వారికి రుచించుననుట కవకాశములేదు. దండనమార్గమునే వారు చేపట్టుచున్నారు. గాని, సమాధాన మార్గములవంకకు వారి దృష్టి ఇంకను మరలుటలేదు. ప్రభుత్వకార్యదర్శి మొదలు సామాన్యాధికారుల వరకు, ఒక్కొక్కరినే అవలంబించుచున్నారు. అశాంతికారణములను నివారించుటకు బదులు, అశాంతి చిహ్నములను రూపుమాప నెంచుటచే, పరిస్థితులు చక్కబడకయున్నవి. లేబరు పార్టీకి జెందిన స్వార్థగారి బోలు విశాలహృదయులు కొందరు, ముందున్న యపాయమును సూచించుచున్నను, లేబరు పార్టీవారు సయితము ఫలప్రదమగు చర్యల నవలంబించుటకు వెనుదీయుచున్నారు. వెంటనే ఆంగ్లదేశ దృక్పథమంతయు మారిపోవని యడల, హిందూదేశము బ్రతుకు గాని, బ్రతును హిందూదేశమునకు గాని దక్కదని, స్వార్థగారు సూచించిన యపాయమును కనిపెట్టి స్వరాజ్యసమస్యను భారతీయేచ్ఛ ననుసరించి పరిష్కరించుటకు బూనుకొనువారు ఆంగ్లదేశమున లేరా?

అమెరికా స్త్రీలు

అమెరికాదేశస్త్రీలు కస్తూరిబాయి గాంధీగారికి పంపిన వర్తమానమును వేరొకచో ప్రచురించితిమి. గాంధీమహాత్ముని, వారితో బాటు 25 వేల మధ్య నిరాకరణావలంబులను నిర్బంధించి నందులకు అమెరికా స్త్రీలు బోస్టును నగరమునందు సమావేశమై అసమ్మతి చెలుపుచు తీర్మానించి, ఆ తీర్మానమును గాంధీమహాత్ముని సతికిచెలియజేసిరి. భారతీయులు స్వాతంత్ర్యసంపాదనముపట్లమాపుధైర్యమును, నిగ్రహమును, విరేతయు కొనియాడిరి. సహాయ నిరాకరణోద్యమము ప్రపంచ సానుభూతిని బడయుచున్నదనుట కిది యొక ప్రబల నిదర్శనము. నాగరక ప్రపంచదృష్టి హిందూదేశము వంకకు దిగియున్నది. మహాత్ముడు పదేసించిన అపూర్వత్యాగ సాధనము, పలువురిలో దీర్ఘాలోచనను పురికొల్పెను. ధర్మబద్ధమగు నిరాకరణోద్యమము విజయము బడయక మానదు. నిరాకరణోద్యమ విజయముతో బాటు లోకకళ్యాణము గూడ సిద్ధించుట కవకాశ మెంతయునను గలదు.

నిజసందర్భములు

గుంటూరులో పన్నునిరాకరణమును విరమించుటకు, నిర్బంధములే కారణముని డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సుపత్రిక చెలుపుచున్నది. ఇట్టియభిప్రాయమునే అధికారులు తరుచుగ చెలుపుచుందురు. నిజసందర్భములు వేరుగనున్నవి. కాంగ్రెసు సంఘమువారు పన్నునిరాకరణమును విరమింపవలయునని తీర్మానింపగనే, ఆ తీర్మానమును శిరసానహించి, ప్రజలు వెంటనే మూడుకీ స్త్రీలపయికమును ఒకమారుగ చెల్లించిరి. కాంగ్రెసుసంఘమువారెటుల తీర్మానించిన, వారెటుల నశుచుకొనుటకు నిశ్చయించిరి. పన్నులను చెల్లించి, దేశము నిర్మాణకార్యక్రమము నవలంబించుటకు ఉద్యుక్తురాలయిన పిమ్మట తీవ్రనిర్బంధము లారంభ మయ్యెను. అందుచే, పన్నునిరాకరణము నాపివైచుటకు, కాంగ్రెసు తీర్మానమే ముఖ్యకారణము. శాసనోల్లంఘనోద్దేశ మొగిపొయినపిమ్మటనే నిర్బంధములను విధించి, ప్రధాననాయకులను కార్యరంగమునుండి అధికారులు తొలగించిరి.

ఆంధ్ర సమాజము, కరువుపట్టి

మధురజిల్లాలోని కరువుపట్టి ఆంధ్రసమాజపు 1921-22 సంవత్సర నివేదికను వందనములతో నందుకొంటిమి. దక్షిణజిల్లాలలో చివరనున్నను, కరువుపట్టి ఆంధ్రులు తమ మాతృభాషవైనను, స్వసంఘమువైనను ఇంతయభిమానము గనుపరుచుట, విశేషమని ఎంచవలయును. ఈ సమాజము వారు ఒక భాండాగారమును, పాఠశాలను పోషించుచున్నారు. తెలుగులో సభలజరుపుచున్నారు. ఆంధ్రపత్రికల దెప్పించుచున్నారు. గత సాంవత్సరి కోత్ననసమయమున, దక్షిణజిల్లాల ఆంధ్రులగూర్చి యన్. పట్టాభిరామయ్యగారు చక్కని వ్యాసమును జదివిరి. మద్రాసు రాష్ట్రపు ఆంధ్రమంత్రులకీ సమాజమువారు స్వాగత మొనగిరి. ఈ సమాజము 1918 సంవత్సరమున స్థాపింపబడెను. ఇది దినదినాభివృద్ధిగాంచి, ఆంధ్రుల కారవము నతిశయింపజేయు గాక!

పాలెస్టీను మాండేటు

పాలెస్టీను మాండేటును గూర్చి అరబ్బులయభిప్రాయము నెఱుకపరుచుట కొక రాయబారము ఇంగ్లండునకు వెడలియుండెను. బ్రిటీషువారలకును, నానారాష్ట్రసంఘమునకును, అరబ్బులు మాండేటును నిరాకరించెదరని తెలియజేయుటకీ రాయబారులు నియోగింపబడిరి. అరబ్బులు మాండేటును నిరాకరించిన, పాలెస్టీనులో శాంతి గడుదుట దుర్లభమగును. లండను ప్రైముపత్రిక కొక లేఖను వ్రాయుచు, మెసపొటేమియాలోను పాలెస్టీనులోను మాండేటులను నవలుకొనవలయునని ఆరరు మూరుగారు హిత మొసగుచున్నారు. బ్రిటీషు మాండేటులను కొనసాగించుట దుస్సాధ్యమని స్పష్టమగుచుండ, ఈయవకాశమును దీసికొని యయినను బ్రిటీషు మంత్రులు కిలాఫాత్ సమస్యను మహమ్మదీయాభిప్రాయానుసారముగ పరిష్కరింపరాదా?

కీ॥ శే॥ రహిమత్ ఖానుగారు

సుప్రసిద్ధ సంగీతవిద్వాంసులును, సాధువుగ నులు నగు రహిమత్ ఖానుగారు విగతజీవులయిరని చెలిసికొనుట కెంతయు చింతించెదము. వీరిగాత్ర మాధుర్యమును, సాధనవిశేషమును, భక్తిరసప్రకటనమును, శ్రోతలను ఆనందమున నోలలాడించుచుండెను. వీరితో సాటియగువారు హిందూస్థాని విద్వాంసులలో నరుచుగ నుండిరి. మహమ్మదీయులయినను, వీరు హిందువులను ప్రేమించుచు వారితో కలసి మెలసి యుండెడివారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును బందరులో స్థాపింపవలెనని బందరువారును, బెజవాడలో స్థాపింపవలయునని బెజవాడవారును గవర్నరుగారి కిచ్చిన అడ్రెసులలో సూచించిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ విచారణసంఘమువారి రిపోర్టు అందినపిమ్మట, ప్రభుత్వమువారు విచారించి ప్రదేశమును నిర్ణయించెదరని, గవర్నరుగారు బదులుజెప్పిరి. విశ్వవిద్యాలయ సంఘపు రిపోర్టు ఎంతవరకు దయారయ్యెనో, వారేమని సూచించిరో ఇంతవరకు చెలియలేదు.

స్థానిక వార్తలు

మోటారుబస్సు ప్రమాదము:—మొన్న ఉదయము 10-30 గంటలకు రాయపేట జనరలు పీటర్సు రోడ్డు మీద మోటారుబస్సు డిన్నా మోటారు సర్కిసు కంపెనీ వారిది ఒండ్రుబండితో డిన్నామోటారు బండికిని మంచి గాయములు తగిలెను. ఆ బండి మనిషి వెంటనే రాయపేట ఆసుపత్రికి తీసికొని పోబడెను.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—జులై 8 వ తేదీతో ఆంధ్రప్రదేశ్ వారమునందు వేయింటికి 42.9 మంది చనిపోయిరి. గతవారములో 33.1 మంది చనిపోయిరి. కలరాయిద్దరికి తగులగా ఒకరు మృతికొందరి. 37 మందికి స్పృహకమిపోయగా 31మంది చనిపోయిరి. 55 మంది యితరజ్వరములతో చచ్చిపోయిరి. గతవత్సర మిదేవారములో 29.6 మంది చనిపోయిరి.

భారతపారిశ్రామిక ప్రదర్శనము, కరాచీ:—1922 ఆక్టోబరు మాసమధ్యమున కరాచీలో భారతకళా, విరచన, పరిశ్రమల ప్రదర్శనము కరాచీ భారతపారిశ్రామిక వాణిజ్యాభివృద్ధిసంఘయజమాన్యమున జరుగును. వస్తువుల దయర జేయువాను, వర్తకులును త్వరలో తమప్రదర్శన వస్తువులను పంపుకొనవలయును. ఏమైన విషయములు తెలుసుకొనగోరువారు యీసంఘమునకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

ఇండియను రెడ్ క్రాసుసంఘము:—వెల్లింగ్డను ప్రెస్బిటేరియన్ ముఘ్లను యిండియను రెడ్ క్రాసు సంఘపు మద్రాసు శాఖ జూన్ మాసములో జేసిన యీక్రొందిపనిని ప్రచురింపుడని కోరిరి.

మద్రాసులో సి. ఆమర్ దాసుభార్యా, పుత్రికలును నేలంరెడ్ క్రాసు సంఘపక్షమున యం. ఆమెన సతీమణియు, కడలూరురెడ్ క్రాసుశాఖకుమన జి. టి. చినస్వామి సతీమణియు కూమారురెడ్ క్రాసు శాఖకుమన డి. బెనీ సతీమణియు పనుల జేసిరి. రెండుబండిపోవారు, వెల్లింగ్డనులోని బ్రిటీషుశాఖను హాస్పిటలకును, కూమారు, కోయంబుత్తూరు మదనపల్లి మంగుళూరు మద్రాసు శిశురక్షణాలయములకును మరొకని వైద్యశాలకును వలయు సామగ్రి కొనిపెరి.

ఫ్యాక్టరీ యినపైకర్లు:—గంగాం, విశాఖపట్నం గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరుజిల్లాలు ఉత్తరసర్కిలుగాను, ఆనంతపురం, బెల్లారి, కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు, ఉత్తరాగ్రాడు, నేలం, దక్షిణాగ్రాడు, తంజావూరు జిల్లాలు రెండు సర్కిలుగాను, తిరునల్వేరి, రామచాద్, నడువ, తిరుచివాపల్లి, కోయంబుత్తూరు, నీలగిరి, కలహస్తి, దక్షిణకన్నడం జిల్లాలు దక్షిణ సర్కిలుగాను విభజింపబడి ఫ్యాక్టరీల యినపైకర్లు తమ యధికారమును జూపు సరిహద్దులు నిర్ణయింపబడినవి.

ఫ్యాక్టరీల ఫిఫ్తు యినపైకర్లు చెన్నరాజధాని యంతటి వైసభికారము గల్గియుండి, దానికితోడు చెంగల్పట్టు, నెల్లూరు జిల్లాలపై తనిఖీగూడ జేయుచుందురు. (ప్రచురణసంఘము)

ఐ. సి. యన్. పరీక్షలు, జనవరి 1923:—ఇండియను సివిలుసర్కిసు పోటీపరీక్ష ఆలహాబాదు సెనెటుచుందిరమున 1923 జనవరి 8 వ తేదీని ప్రారంభమై జరుగును. ఆపరీక్షకు నిర్ణయింపబడిన విద్యార్థులు ఆరోజుఉదయం 9-30 గంటలకు హాజరు కావలెను.

2. ఈ పరీక్షకు యంతమంది విద్యార్థులను తీసుకొనునది యిటీవల ప్రకటించబడును.

3. 1922 ఆగష్టు 15 వ తేదీనాటికి ఫారముమీద దరఖాస్తు, గవర్నరు మెంటు ఫిఫ్తుసెంటికి చేరనిదే వారి నివయమై విచారింపబడును. పోస్టాఫీసులో ఆలస్యమైన దని చెల్లుబాటు పోస్టింగు సర్టిఫికేటులేనిదే వలనపడును.

4. దరఖాస్తు ఫారములు మద్రాసులో యెగ్జ్యూటరు డిప్యూటీ యాభవనమునందలి పబ్లి సిటీకఫీసుకు వ్రాసినబొందవచ్చును.

5. ఇండియను వలయుచట్టములన్నియు ఫార్ములెటులూర్చి గెటెలు జులై 11వ తేదీని ప్రకటించబడును. (ప్రభుత్వప్రకటనము).

గవర్నరుగారి పర్యటనము

బెజవాడ-మచిలీపట్నము

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములు

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

రాజధాని గ్రామాధికారులకు పతకములు పంచిపెట్టుట

బెజవాడ

గుంటూరు నుండి బయలుదేరి స్వేచ్ఛలు బండిలో విలింగుపేట ప్రభుత్వమునకు స్పెషల్ 9 వ తేది ఉదయం 6 గంటలకు బెజవాడ చేరి. ప్రభుత్వ కలెక్టరు మైలుగారు పోలీసునూపరింపెండ్రెండు గాడ్ గార్డులతో గవర్నరుగారికి స్వాగతమొసగిరి. గవర్నరుగారు పోలీసుగారి మంతయు చక్కగ నలంకరింపబడియుండెను. బెజవాడలో ప్రజలు గవర్నరుగారి రాక సందర్భమున ఎట్టి ఉత్సాహము కనపరచలేదు. కృష్ణానదికి కట్టమాలము కొంతదూరపు చేరయుండెను. మ్యూసియము వద్ద, వీధులలో జనులు గుంపుకూడియుండలేదు. పురమునందెట్టి నూతి శోభాహము కనపడలేదు. ఎవరైనను వారు చూచుకొనుచుండిరి.

బెజవాడ మ్యూనిసిపలు సంఘమువారివత్తున అన్యతలు లగు డి. వి. హనుమంతరావుగారు స్వాగతప్రత్యుత్తరము చదివినందుచేరి. గవర్నరుగారి కిండివిధమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరము

విలింగుపేటను ప్రభుగారికి వాడుకు మిగిలిన స్వాగతమునకు వందనము లర్పించుచున్నాను. చారిత్రాత్మకమగు యీ నగరమునకు వచ్చుటవల్ల మాకు అధికమగు సంతోషము కలిగినది. ఇంకను కొంతకాల మీ ప్రదేశములందు గడపుటకు వీలులేదని చింతిల్లుచున్నాను.

వ్యాపార విషయములు.

ఈనగరము గొప్పవర్తకమునకు ప్రసిద్ధిచెంది యున్నది. వ్యాపారాభివృద్ధికి అనవసరమగు భౌతిక సౌకర్యములు పెక్కుగలవు. ప్రభుత్వమువారు మాకు యీనగరాభివృద్ధివల్ల తగు ప్రోత్సాహమును నేర్చుచున్నారని అభివృద్ధిగల మంత్రుగారు మాకు సభిక్షనలు తెలిపి ప్రయత్నించుచున్నారు. వారినగరమును పురువతేరు. ప్రభుత్వమువారికి వరుసకు నేత యంత్రకాలను సీమెంటు యంత్రకాలను స్థాపించి ప్రయత్నించుచున్నాను. ఇచ్చట బెజవాడ స్పిన్నింగు వీరింగుమిల్లులు అనుపేరుకు ఒక బా యంటు స్టాకుకంపెనీ తెలకొన్నదివచ్చినది. కంపెనీవారు 15 ఎకరములు భూమిని కొనియున్నారనియు తెలియుచున్నది. ఈ ప్రదేశములందు చేతిగిన్నములు అధికముగ నున్నవి. నూలులేక తని సంతృప్తముగ ఉపయోగింపబడుట లేదని తెలియుచున్నది. ఈ క్రొత్తయంత్రాలయములు స్థాపించబడుటవల్ల యీ ఇబ్బంది తొలగి పోవుననికనుమరుచున్నాను.

బెజవాడలో సీమెంటు ఫ్యాక్టరీ నొకటి స్థాపించు విషయమై ప్రభుత్వమువారు రాజీయించుచున్నారు. మంచి సీమెంటు తయారుచేయుటకు కావలసిన వస్తువులు యీ ప్రదేశములందు సమృద్ధిగ లభింప నని మాకు తెలియును. బెజవాడలో యిట్టి యంత్రాలయ మొకటి స్థాపించబడిన మిగుల లాభకరముగ నుండును. ఇట్టియంత్రాలయములను స్థాపింపవలయునని ఇతరులకు ఉత్సాహము కూడ పుట్టును. శీఘ్రకాలములోనే యీ నగరన యంత్రాలయములు స్థాపించ బడగలవని నమ్ముచున్నాను. ఈ నగరపు వ్యాపారాభివృద్ధి కొరకు ప్రభుత్వమువారు ఎట్లు శ్రద్ధవహించుచున్నారో మీకు తెలియగలదులకై యీ వివరములను చెప్పుచున్నాను.

నగరాభివృద్ధి

ద్రెముకేజస్రీము విషయమై మీరు స్వాగత ప్రత్యుత్తరమునందు ప్రస్తావించితిరారు. అధికపరిశీతులు చక్కగ తేనందున యీవిధానమున సంతృప్తముగ కొనసాగించుట కొంతకాలము వరకు ఆత్మకల చేయబడిన దని తెలియుచున్నది. ఈలోపుగ ఏమో కొన్ని మార్పులు జరుగవలయు విషయమై కాని ఇంజనీరుగారు ఆలోచించుచున్నారు.

బెజవాడనగరమునందు గృహకనదులు చక్కగ లేవు. నగరము అభివృద్ధి పరచుట అనవసరము. నగరాభివృద్ధికి అనుకూలమగు పరిస్థితులుకూడ నున్నవి. నగరాభివృద్ధికై మీ అధ్యక్షులు స్క్రీమలు తయారు చేయుచున్నారని విముచుచున్నాను. ఈ స్క్రీమలు కాకితముల వరకే ఎక్కువగాని ఇంకను క్రియాయోగ్యము దాల్చలేదు. ఉప్పును స్థానికుల ద్రవ్యముగారు శీఘ్రకాలములో యీనగరమునకు వచ్చెదరు. కావున ఉప్పును స్థానికులకు అమ్మ న అనునదిని, నగరాభివృద్ధికై తగుశ్రద్ధ వహించి, ద్రవ్యముగారికి వివరములను తెలుపవలయునని కోరుచున్నాను. ద్రవ్యముగారి సలహాలను అనుసరించి ప్రయత్నించుచు ఉత్తరవులను ప్రకటించెదరు.

విద్యా విషయములు

ఇచ్చటనున్న మిషను ఉన్నతపాఠశాలను మునిసిపలు సంఘమువారు స్వాధీనపరచుకొని ప్రభుత్వసహాయముతో పోషించుచుండుట సంతోషకరమగు విషయము. విశ్వవిద్యముతో తులనాగుచున్న ఇట్టిగొప్ప నగరమున కనినము రెండుపాఠశాలలైనను ముండుట అవసరముగదా.

ఇచ్చట పాఠశాల కొక ఉన్నతపాఠశాలను స్థాపింపవలయునని మీరు కోరుచున్నారు. ఈవిషయమున మునిసిపలు సంఘమున ప్రధమమున కొంతజిజ్ఞాస, పిమ్మట ప్రభుత్వసహాయము కోరుట ఉచితముగ నుండును. ఉత్తరప్రదేశములలో పాఠశాలకు మాడు మాధ్యమికపాఠశాల లున్నవి. యీనగరమున ఇట్టి పాఠశాల యొకటైనను లేదని తెలియుచున్నది.

భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రవిభజనము గురించి మీరు స్వాగతప్రత్యుత్తరమునందు ప్రస్తావించితిరారు. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర పునర్విభజనవిధానము అనుబంధ వచ్చినపుడు బెజవాడ జంటి గొప్పపట్టణపు అర్హతలు చక్కగ గమనింపబడునని మీరు నమ్ముచున్నాను. క్రొత్తవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడునపుడు మాడ యీ నగరపు హక్కులను తృప్తికరించుటకు వీలుండదు. విశ్వవిద్యాలయము విషయమై ఆలోచించి నలహించుచున్నట్లు ప్రత్యేక సంఘముకటి ఏర్పడుచుబడియున్నది. వారి నివేదికను ప్రకటింపబడునరకు ప్రభుత్వమువారు రివిజనుమై ఎట్టివాగ్దానము చేయుటకును వీలుండదు.

మీరు మాత్రమును కోరుచు ప్రకటించిన రాజధాని విశ్వవిద్యాలయము వందనములు తిరుగ నర్పించుచు విరమించుచున్నాను.

కృష్ణా ఆనకట్ట

మ్యూనిసిపలునందు గవర్నరుగారికి మునిపలుసంఘసభ్యులు స్వాగతప్రత్యుత్తరము సమర్పించిరి. ఇచ్చట సభ్యులుగూడ నీ విలింగుపేట ప్రభుత్వములకు కృష్ణా ఆనకట్ట, పి. దబ్బు, డి. కత్తా గారము చూచిరి. అచటనుండి తాళివారువచ్చునకు వెళ్లిరి.

సందర్శనములు

మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు యీక్రింద పేర్కొనబడినవారితో గవర్నరుగారి సందర్శించిరి. డి. జి. హనుమంతరావు డి. బి. యం. రామచంద్రరావు, రా. సా. సి. కొశంబరెడ్డి, బి. వెంకటరమణయ్యగారు, రా. బి. కె. గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

విలింగుపేటను ప్రభు

విలింగుపేటను ప్రభుగారు ఆంధ్రీలు మునిసిపలు వైద్యకాల, అట్టిస్వస్థుల పాలికాపాఠశాల, మునిసిపలు డ్రామ్మాల నకు వెళ్లి చూచిరి. మునిసిపలు డ్రామ్మాలనందు హనుమంతరావు గారు ప్రభుగారికి స్వాగతమొసగిరి. విద్యార్థులు పాటలుపఠ్యములుపాడిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులగు అంటవిగాత రాజధాని

ప్రకటించుచు ప్రభుగారిని పొగడుచు కొంతకాల ముపన్యసించిరి. విలింగుపేటను ప్రభుగారు దువర్తించున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

9 వ తేది పాయంకాలము గవర్నరుగారు సిబ్బందితో బెజవాడ నుండి మచిలీపట్నమునకు వెళ్లిరి.

మచిలీ పట్నము

10 వ తేది ఉదయము పురమందిమున మునిసిపలు సంఘమువారు, జిల్లాకోర్టువారు గవర్నరుగారికి స్వాగతప్రత్యుత్తరము నొసగిరి మునిసిపలు సంఘమువారి స్వాగత ప్రత్యుత్తరమును జగన్నాథ రావు వాయుడుగారు, జిల్లాకోర్టు వారి స్వాగత ప్రత్యుత్తరమును శావుబహదరు డి. బాలాజీ రావు వాయుడుగారు చదివిరి. గవర్నరుగారి కిండి విధమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరము

మిస్ట్రాల్మునకు వందనములు. ఈ ప్రదేశములందు పర్యటనము సలుపవలయునని చాలాకాలమునుండి అభిలాషతో నుండితిని. ఇచ్చటికి వచ్చుట వల్లను మిమ్ములను సందర్శించుట వల్లన మాకు అధికమగు సంతోషము కలిగినది.

నగర చరిత్ర

ప్రభుత్వమున బ్రిటిషువారికి యీదేశమున సంబంధమున్న నగరములలో యీ నగర మొకటి. చారిత్రాత్మకమగు యీజిల్లామందు జరిగిన గొప్పపనులకు నగరముతో జాబకమునకు తెచ్చుకొనుచున్నాను. వెనుకటి చరిత్రను మీరెన్నటికినీ మరువరని నమ్ముచున్నాను. బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో మనకు సంబంధమున్నదని మీరు గర్వాతికముగ గలవారై యుండునని నేను నిజముగ నమ్ముచున్నాను. నేను సిబ్బటినిము కృష్ణానది కట్టును చూచితిని. ఈగొప్పనిర్మాణము బ్రిటిషు సంబంధము వల్ల భారతదేశమునకు గలిగిన గొప్పలాభములలో నొకటియని మీరు గ్రహించగలరు. ఈజిల్లా అభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారు పాటుపడి నందులకు మీరు స్వాగతప్రత్యుత్తరమునందు కృతజ్ఞత ప్రకటించుచున్నారు. ఈ కృతజ్ఞత క్రమక్రమముగ జీవీంపక యుండునని నమ్ముచున్నాను.

కే వు

మీరు మచిలీపట్నము కేవునుండి ప్రస్తావించియున్నాను. కేవును అభివృద్ధిపరచువిషయమై మీరు కొన్ని సలహాలు ఇచ్చితిరారు. క్రాస్ట్రు వైపునకు గలవారే యీ విషయముల గురించి సరియగు అభిప్రాయము లిచ్చుటకు సమర్థులు. మీరు ఒక క్రొత్తసలహా చెప్పితిరారు. ప్రస్తుతియున్న కాటవను సరిచేసి కృష్ణానదినిటితో దానిని నింపవలయునని మీరు చెప్పుచున్నార. ఈ విషయమై కొంతకాలముక్రిందట మీలో కొందరు ప్రముఖులు కొన్ని సలహానములు వెనుక గవర్నరుగారు నున్ననరే అర్థమై లాల్ గారిని సందర్శించి యుండిరి.

అనేకకారణములచేయు పని జరుపుటకు వీలుండదని ఎల్లరు అంగీకరించిరి. కేవు అభివృద్ధిపరచి వ్యాపారము వృద్ధిచేయవలయునని మీరుకోరుట బాగుగ నేయున్నది. కాని ఈ ప్రయత్నములు లాభకరముగ నుండవలయు ఖర్చుపెట్టు ధనమునకు తగుఆదాయము తిరుగ కలుగుట అసంభవమనియు నిపుణులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. లైటు హౌసువద్ద వార్డు కట్టువిషయమై ప్రభుత్వమువారు రాజీయించుచున్నారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

నూతన విశ్వవిద్యాలయము యీనగరమున స్థాపింపబడవలయునని మీరుకోరుచున్నారు. సుమయము వచ్చినపుడు మీ హక్కులు చక్కగ పరిశీలించ బడును. విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకు పాఠశాలల సహాయము అవసరము, కేవలము ప్రభుత్వమువారి విశ్వవిద్యాలయమును పోషింపలారు. ఇచ్చట భరసహాయము చేయుటకు అనేకులు సంసిద్ధులై యున్నారని తెలిసికొనుటకు సంతోషించుచున్నాను. అయినను ప్రత్యేకముగ నియమింపబడిన సంఘమువారి నివేదికను తయారుఅనుసరింపరకు ఏమిచెప్పటకును వీలులేదు.

సంస్కరణములు

సంస్కరణములు జయప్రదముగ కొనసాగించుటకు నేను చేయుచున్న ప్రయత్నములను మీరు గమనించినందులకు వందనము లర్పించుచున్నాను. బౌద్ధతాత్వ ప్రభుత్వము మీరు కలుగ గలందులకై నేను శాశ్వతకాలిని సహాయపడుచుండెదను. నేను ఇచ్చట ఇంకను కొంతకాలముమాత్రమే అధికారిగ నుండెదను. ఎచ్చటనున్నన, సంతకర్తములు గడపి యీదేశపు అభివృద్ధివల్ల ఉత్సాహము సానుభూతి ప్రకటించుచు నే యుండెను. మిస్ట్రాల్మునకు వందనములు. ఈ పేటికలకు వందనములు. ఈ పేటికల వల్ల యీసంతోషకరమగు పర్యటనమును జ్ఞాపనమునకు వచ్చుచుండును. (హర్షణలు)

సందర్శనములు

పిమ్మట యీక్రింద పేర్కొనబడినవారితో గవర్నరుగారి సందర్శించిరి:— జగన్నాథరావు, కేశవరావు, జయిందాస్.

కర్ణాటక, జులై 10:- శాస్త్రీగారు విల్లింగ్డనునకు జేరి.
 పేరు 27 లేతేవరకు ప్రభుత్వమువారియతికిగ న్నాజీలాండునం
 దుండురు. వీరి కీడినమున నిచ్చుట సాగకలెమాయబడును.

ఖద్దరు కమిటీ

5-7-1922

ఖద్దరు విచారణ ఉపసంఘము 5 వ తేదీని పాసింజరు బండిలో తునిచేరి, శ్రీయత గజపల్లి రామచంద్రరావుగారు డాక్టరు బొల్లపూజాగారి మొలవరపు సాంబశివరావుగారు (జిల్లా ఖద్దరు కమిటీ సభ్యులు) తునితాలూకా, పట్టణ కార్యక్రమ కార్యదర్శిగా ఆహ్వానించిరి.

భోజన తొలగించి ప్రజలకి వదులరావను గాయను, నాగేశ్వర రావు తంతులుగారు కృష్ణమూర్తిగారు అక్కడి ఖద్దరుకార్తా వాలను అంగడులను చూచిరి. సేనాధిపత్యము వెంకటాచారిగారి పని చక్కగానున్నట్లు కమిటీవారు ఉద్దేశపడినట్లు కనిపించుచు న్నది. తునికొకవిరామమున పాపకరావు, పేటగారును గలదు. ఆ యూపాదారులచాలించి నేత సేయవలసి. అక్కడ రెండువేల వగ్గులు మిలుచునట్లును చివరేనాటలోను పనిచేయుచున్నది. వేతనాలుతో పనిచేయుచున్న వగ్గులు సుమారు పందొండు గలవు.

విజయూరి వెంకటరమణయ్యగారు

కాకినాడ శ్రీ లక్ష్మణంపూర్ పనిచేసి సుమారు 1000 రూపాయలు అనుభవించినట్లు రిపోర్టు కాబడినట్లు కంటిన్యూ జాయింటు స్టాఫ్ సభ్యుల మీద ఖద్దరు కార్తానాను పాపరావు పేటలో లక్షరూపాయల మూలధనముతో పెట్టుటకు ప్రయత్నము చేయుచున్న శ్రీ విజయూరి వెంకటరమణయ్యగారు మధురాదాసుగారిచేతను కంపెనీని గురించి పద్దులను గురించి విశదపరచిరి. మధురాదాసుగారు విని అంతయు బాగుగానే యర్థముచేసి, కార్తానాపద్ధతి పనిచేసెడు. అని చెప్పిరి. వెంకటరమణయ్యగారు మూలధనములో చాలసొమ్ము బిల్లి గులకును ఖద్దరులకును అందులో ముఖ్యముగా తాను యింజనీరుగా నుండుటకు నెల 1 కి 200 రూపాయలు నేతనమున వేసికొనిరి. ఈ అంకెల సందర్భము తెలిసికొని మధురాదాసుగారు మూలధనములో సగము బిల్లింగులమీద వెచ్చించియు యితరఖర్చులకుగాను 5 వ వతు కట్టయిపరచియు యింకా శేషించిన మూడవ వతునకు తక్కువపడిన మూలధనము స్టాఫ్ మీదను పెట్టిట్లుయితే ఏమి ప్రయోజనము వుండునని సలహా పూర్వకముగా నడిచిరి. తుదికి దాసుగారు తేల్చినది ఏమనగా స్టాఫ్ మీద మూలధనముతో 100 కి 80 వంతున మదింపుపెట్టి అందుకల్ల 100 కి 150 రూపాయలు లాభము వచ్చుననివేయుట హాస్యాస్పదమైనదిగా నున్నదనియు కంపెనీకి లాభము వచ్చుటకు బదులుగా ఏ మొదటి రెండు సంవత్సరములకే చక్కగా బలపడి పనిచేయునని అనుకొనుచున్నారో అప్పుటికి కంపెనీయొక్క మూలధనము కడతేరునని తమ యభిప్రాయముగా తేల్చిరి. సాయంత్రము బహిరంగరథ జరిగినదివరకా తి పాసింజరుబండిలో సభ్యులను యితర ముఖ్యులను కాకినాడ దనుచేసిరి.

6-7-22

సాయంకాలము 4 గంటలకు ఖద్దరు ప్రచారక సంఘ సభ్యులు కాకినాడనుంచి మోటారు మీద రామచంద్రపురం వచ్చి అక్కడనుంచి ఆలమూరు ఖద్దరు పరిశ్రమాలయము చూచుటకు విచ్చేసిరి. శ్రీజిత, మధురదాసుగారు, కాకినాడను నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, మొలవరపు సాంబశివరావుగారు వస్త్రాలయము యెటుల నిర్వహించబడుచున్నది. సవిప్రముగ జగీషించిరి. పరిశ్రమాలయమువారి యాజమాన్యమున 20 వది వగ్గులు 100 రాట్టములు పని జరుగుచున్నవి గ్రామములలో వండుపత్తికొని నిలువచేసి, దూది తీయించి, ఏకులుచేయించి, నూలుపడికించి, బట్టలుచేయించి ఏవిధమైన కలితీలేకుండ వీరి యాజమాన్యమున ఖద్దరువస్త్రములు అమ్మబడుచున్నవి. మధురదాసుగారు వైసముగా తెలుపుచుచున్నట్లే సాంకేతికసభ్యుల యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడుచున్నందులకు చాల సంతసించిరి. ఇక్కడ నిలువయున్న ఖద్దరువస్త్రము బొంబాయి ఆఫ్ ఇండియా ఖద్దరుసంఘమువారికి పంపుడని చిరునామాల నొసంగిరి. ఇక్కడ తయారైన తానులుపరిశీలించి, కొన్ని నమూనాలనిచ్చి ఆతిరస గట్టలు బొంబాయికి పంపుచునీరి. వారు స్వయముగ ధరించుటకు, రెండు స్తోవతులను, రెండు ఖండువాలను ధరించుచుండిరి. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు యిక్కడ వగ్గులుమీద తయారగుచున్న కోకలుపరిశీలించి నూలునాణ్యమునకు, నేత ప్రాశస్త్యమునకు సంతసించి రెండు చీరలుకొని తీసుకొనివెళ్లిరి. సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు మధురదాసుగారి పాట్ల మోటారుమీద కాబమండికిగిరి. ఈ వస్త్రాలయము శ్రద్ధగా నిర్వహించుచున్న జడ్డు సూర్యనారాయణగారు, సరసింహదేశర సరసింహముగారు వారి కొమార్తెలకు వివాహసమయమున వధుపర్యములు ఖద్దరువస్త్రములనే బహుమతినిచ్చిరి. బంధువులకు యీ వస్త్రాలయమున తయారైనవట్టలనే యొసంగిరి. ఖద్దరు వస్త్రాలయమువారు కాష్మీరీయ కార్మికులమిటీవారికి 4000 వేల రూపాయలు ఖద్దరుఫండులోనుంచి సహాయము నిప్పించుచునీరి. లాభముకొరక పరిశుభ్రమైన శుద్ధస్వదేశీవస్త్రముల తయారుచేయించి ఖద్దరువ్యాపికి తోడ్పడుచున్న యాసంఘము

సమకాలికాభిప్రాయములు

డాక్టరు సుప్రసాగారి రాజీనామా

డాక్టరు సుప్రసాగారు లామెంబరు పదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. రాజీవు వేసనికాలమునకు పూర్వమే ఈయన చాట్నీని వస్థగించెదరు. దేశాంగ్యము బాగుండకపోవుటచే రాజీనామా నిచ్చినది తెలుపబడినది. కాని పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారిని తిరిగి ఆరెన్సుజేయుటకు ఈయన అసమ్మతిగ నన్వరించెననియు దానిని ప్రభుత్వమువారు నిగ్రహముననుటచే నీయన రాజీనామా నొసగెననియు నేవరో యొకరు అలచా బాదునందొకవదంతిని వ్యాపింపజేసిరి. ఈరెంటిలో కేదియుగూడ సత్యమని మేము నమ్మజాలము. ఈయనకు వచ్చునెల 1 కి రు 6333-5-4 ల స్వల్పవేతనమువై నిష్ఠా, శ్రద్ధి అలహాబాదులందు మూడు ప్రదేశములందు తనహోదాకు తగినరీతిని మూడు కాపురములను నడుపుట సాధ్యము గాకపోవుటచే సుప్రసాగారు ఈ యంగ్యము నకు రాజీనామా నొసగెనని మాకు దొరుకుచున్నది. వీరు తిరిగి అలహాబాదునందు న్యాయవాదవృత్తిని సాగించినయెడల నెలకింత మొత్తమును, ఇంతకంటె నధిక మొత్తమును సంపాదించగలరు. అప్పుడాయన అలహాబాదునందొక్కటానే తనహోదాకును దిగి:ల్లొక కాపురమును సాగించగలడు. డాక్టరు సుప్రసాగారి రాజీనామాకు దెలుపబడిన రెండవ కారణము నిజమైయుండినచో అగ నుండునని మేముకొంచెదమని మాత్రము దెలుపగలము. డాక్టరు సుప్రసాగారు వాడైయుండవచ్చును కాని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి రెండవ యగ్రస్తున కీయనయసమ్మతి జూపియుండునని మేము నమ్మజాలము. మోతీలాలు నెహ్రూగారు తిరిగి ఆరెన్సుజేయబడెనున్న గత ఆరు మాసములందును జరిగిన 20000 ల రాజకీయ నిర్వహణలలోను ఒక్క కేసునందైనను సుప్రసాగారు సమ్మతిని దెలిపినట్లు నిదివరకు వినియుండలేదు. ఏదియెట్లును తన ప్రాతినిధ్యములకు ఆలిపోదరులను నిర్బంధించుటకు గూర్చి న్యాయశాస్త్ర దక్షుడగు బొంబాయి అవ్వకేటు జెనరలువద్దకు జనినదెచ్చునని డాక్టరు సుప్రసాగారే యని మాకు దెలియవచ్చెను. డాక్టరు సుప్రసాగారి రాజీనామాకు మేము విచారింపటలేదు. దాని నాహ్వానించుటలేదు. దాని విషయమున మేము సంపూర్ణముగ నిర్లక్ష్యముగ నుంటిమి. డాక్టరు సుప్రసాగారు కల్గిపోయినయెడల, తమచర్యలకు సమ్మతితో దలచుచుండుటకు ప్రభుత్వమువారికింక చాలమంది ఇతర సుప్రసాగ దొరకెదరు. దేశమందు సుప్రసాగకు కొడుకలేదు. ఏ సుప్రసాగేతను, యే సుప్రసాగ యుండెను. అనువిషయముతో మాకు బనిలేదు. (దేవోకాటాం.)

నిష్ఠా శీతోష్ణసాధితులు బాగుండకపోవుట మాత్రమే

డాక్టరు సుప్రసాగారి రాజీనామాకు కారణము లేక ఇతరకారణములకలవా యజ్ఞ విజయమున వేరువేరు యూహలు సహజముగనే జనింపగలవు. అది యొక్కటి యే కారణమైనయెడల ఇంకను మూడువేలవరకును ఉద్యోగమునందే యుండి తన యాంగ్యమును జెడగొట్టుకొనునాయని కొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. తానుద్యోగమునందుండుటవలన దేశమునకింకెట్టి యుపకారమును బిసర్చుకాలనని ఆయన యెంచెనా? నికయును ప్రతి లిబరలుపక్షసభ్యుడును, అధికారిద్యోగమువలన దేశమునకు కొంతయంకార మొనర్చగలనని తోడుటచేతనే ఇతరు లెట్లా తేషించినను ఉద్యోగము నంగీకరించుచున్నారు. రాజీవు కొలదిమాసములలోను దేశమున కెట్టి కేవలయే యొసర్చి పిలుచుచున్న ఆక ఇంకను ఆయనను వీడకపోవచ్చును. తానింకను ఉద్యోగమున నుండుట వలన నుపయోగము లేదని నిశ్చయించుకొనిన తరువాతిగూడ నుద్యోగముననుండుట నిరర్థకమగుత్యాగము. లామెంబరు యుద్యోగమున కంగీకరించుటవలన ఇదివరకే ఆయనకు ఆర్థికముగ చాల సమ్మము వచ్చెను. సుప్రసాగారు గావించుకొనిన ఈర్ష్యాగణకును అసంతృప్తి, నిరాశలకును యెట్టి సంబంధమును లేదని మేముకొంచెదము. వైకి గానించుచున్న దాని కంటె పరిస్థితు లభివృద్ధిగ నున్న పతి నమ్మదము. (లీడరు)

వారికి, కార్మికులమిటీవారు తన భనసహాయముచేసిననో, యంతకంటె ఎక్కువ పనిచేయించి కలితీతకుండ విశేషముగ ఖద్దరు తయారుచేయించి వ్యాప్తిచేయుటకు యవకాశము కలుగును. పెట్టుబడి పెట్టుటకు భనము వలసినంతలేకుండుటచే ఎక్కువ ఖద్దరు తయారుచేయుటకు పిలుపడుటలేదు. కార్మికులమిటీవారు యీలాటా తీర్చరని యాసంఘమువారు ఎదురుచూచున్నారు. మధురదాసుగారి రాకవలన, వారుచేసిన ప్రాశస్త్యామామలన యాఖద్దరుసంఘమువారు యింకను పట్టుదలతో, స్వార్థత్యాగముతో, యభిమానముతో ఖద్దరు తయారుచేయించి దేశమున పలుతావులకు వస్త్రములు పంపెదరని నమ్ముచున్నాను. —ఒక విలేఖరి.

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు-రాజకీయోద్యమములు.

బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషను కాన్ఫిరెన్సువారు గతసమావేశమున "ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులును, ఇతరప్రభుత్వ గొప్ప యుద్యోగులును, వివాదములగు రాజకీయములలో నుపస్థితింపబడునను, ఇతరవిధములుగా రాజకీయములందు పాల్గొనుటయును న్యాయవిరుద్ధమని ఈ సభవారు తీవ్రముగ నిరసించుచున్నారు" అని తీర్మానించిరి. గతి బొంబాయి మితవాదులసమావేశమున ఆ పాపాకరమగు నిట్టి అలవాటు ప్రారంభింపబడుటచే సంఘమువారు తిరిగి ఈ ప్రాథమిక న్యాయనూత్రమును ప్రసవరచించుటకు సంతసించుచుంటిమి. అలహాబాదునందు జరిగిన లిబరలుఫెడరేషను సమావేశమునందు పాల్గొనలేనని డాక్టరు సుప్రసాగారిని బలవంత పెట్టినను తాను రాజకీయసభయందు యుద్యోగమున నుండుటచే నందు పాల్గొనజాలనని దెలిపినటుల దెలియవచ్చెను. డాక్టరు సుప్రసాగారి తరువాత నాయుద్యోగమునకు వచ్చువారిట్టి సామాన్య న్యాయములను అత్యున్నత జేసుకపోయిన యెడల చాల వివాదకరములగు ఫలితములు సంభవించును. భారతకార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునందు పార్లమెంటు కార్యదర్శివలెగాక పర్యవేక్షకుల కార్యదర్శియొక్క హోదాతో సమానమగు స్థానమునలిచియుండును. తనకాఖను పరిపాలించుటయే యాతనిపని. తనరాజకీయాభిప్రాయస్వేచ్ఛను నిలుపుకొనగోరు భారతీయ పెద్దమనిషి యుద్యోగమున కంగీకరింపరాదు. యుద్యోగమున కంగీకరించినయెడల రాజకీయ స్వేచ్ఛ యున్నటుల నణింపరాదు. ఆకలి దీరకలత అన్నము ఖర్చు గాకూడ దనిన సాగనేడు. సాలిన్ బరీప్రభువు భారతమంత్రిగ నున్నప్పుడు, కానసభయందు సమ్మతులను పుచ్చుకొను సందర్భమున ప్రభుత్వమున కనుకూలముగ సమ్మతి నీచుని ప్రభుత్వసభ్యులు తమ పదవులను వదులుకొనిన డ్రైంచ బతునని, ప్రతిపక్షులను విధించు చట్టము సందర్భమున నెలివెను. ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులకు, ప్రభుత్వమును బలపరుచునంతవరకు మాత్రమే రాజకీయాభిప్రాయస్వేచ్ఛ గలదు. గతి బొంబాయి లిబరలు సమావేశ విషయనిర్ణయక సమావేశమునందు జరిగిన యొక ప్రభుత్వనిర్ణయమును పరిశీలింపవచ్చును. బొంబాయి ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులలో నొకరగు డి. చివ్ లాల్ నెటల్ గావారిని, ఇదివరకెప్పుడు జరుగనివిధమున, ఆసమావేశమునందు పాల్గొననిచ్చిరి. యెరవాడ జెయిలునందు శాంతిగారికి వార్తాపత్రిక లాసగబడుచుండెనని ఆయన అసమయమున దెలిపెను. ఇందులకు సభవారు సంకృప్తులై వీరట్లు నుడువుటవలననే మహాత్ముని నిష్పంధమును గురించిన యొకతీర్మానమునకు సమావేశమువారు నిరాకరించి రని 'సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా' పత్రికవలన దెలియవచ్చుచున్నది. కొలదిదినములకు పూర్వము మాత్రమే గాంధీ సతీయు మరి యితరులును మహాత్ముని జైలు నందు దర్శించిరి. ఆయనకు వార్తాపత్రికలు నిరాకరింపబడెనని అప్పుడు బయటపడెను. మహాత్మునకు వార్తాపత్రికలను పంపనంగీకరింపలేనని డి. నెటల్ గావారు తలచుచున్నట్లును, అందుల కంగీకరింపలేనని ఆయనప్రభుత్వమువారిని ప్రేరేపించుచున్నట్లును, ఈ విషయము ప్రభుత్వమువారిచే నంగీకరింపబడు నను సంపూర్ణసమ్మతములో నాయన గాంధీగారికి వార్తాపత్రికలు పంప నిదివరకే యనుమతింపబడెనని దెలిపినట్లున్న మాత్రము అందువలన యూహించుకొన సాశ్యమగును. ఆయన దన సహాధ్యోగులందు, తనకు గల పలుకుబడివిషయమున పొరబాటుపడెననియు ఈ యనమాట సాగలేదనియు నిందువలన నుపేక్ష్యము. మంచియుదేశములతోడనే ఈయన ఆసమావేశమును తప్పమార్గములొనక పంపెను. అట్లు గానియెడల సీసమస్యయెడల నాసభవారు వేరువిధముగ ప్రవర్తించియుండెడివారు. మహాత్ముని ఇటీవలనే దర్శించి వచ్చినవారు, మహాత్మునికి వార్తాపత్రికే గాక లాంతరుగూడ నుండుకొన ననుమతింపబడలేదని, తెలుపువిషయమును గమనింపవలసియున్నది. మానసిక, కారీరక అంధకారము రాజకీయమునకు మందని అధికారు లెంచుచుండిరా యేమి? గాంధీమహాత్ముని విషయమున, అంధకారమునకాదుటకు పట్టుగులాంతరులను నిరాకరించుట కూడ 15, 16 శతాబ్దములందు రాజకీయ నేరగులకున్న లను తీసివేయు పద్ధతికంటె పెక్కువధేదము లేదని మాకు దొరుకుచున్నది. వైతికముగను, ఆధ్యాత్మికముగనుగూడ నాక్రార్యమే, ఇరువదియవ శతాబ్దపు మార్పులతో సాగింపబడుచున్నది. బ్రిటిషుక్రైస్తవులు ఇందులకు బాధ్యతను తమముజులపై వహించ సమర్థించుచుండిరా?

జూ బు లు

అమృతలూరు సంస్కృత పాఠశాల

గుంటూరుజిల్లా అమృతలూరు గ్రామమున నీ పాఠశాల చాలకత్తెరములనుండి యున్నది. ఈకత్తెరమునకురల జూలై 1-వ తేదీనుండియు పాఠశాల తెరువబడుచున్నది. ఇంతవరకు విద్యార్థులు 55 మంది వస్తుచున్నారు. అందు 45 మంది కమ్మవారు; మిగిలినవారు బ్రాహ్మణులు, ఒక తెలగబాలుడు, నల్ల రుపాధ్యాయులు, పాఠశాల బోధించుచున్నారు. అంగలూరునుండి యిద్దగు స్కూలులైనవి నోడ విద్యార్థులవచ్చి ఇచ్చట సంస్కృతవిద్య నభ్యసించుట ఆనందకరము. గోవాడ పాంచాళవరము పెద పూడి మొదలగు ప్రక్క గ్రామములనుండికూడ విద్యార్థులు వచ్చుచున్నారు. పొరెగూరి వారలకు భోజనసతులు కూడ దొరకును గాన రాదలచినవారు ఈనెల 20 వ తేదీలోగా వచ్చిన మంచిది. వైకుంఠపాఠశాల ఇతరకులములవారికి కూడ విద్య నభ్యసించుటకు వీలగును. జాతివివక్షతలు లేక సంస్కృతము జెప్ప విద్యాలయములలో నాంధ్రదేశమున ప్రాముఖ్యతగలదని దిగాన అన్ని కులముల విద్యార్థులు వెంటనే రా ప్రార్థించుచున్నాము.

అమృతలూరు: } శరణు రామస్వామి చౌదరి
6-7-22.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

౧౯౨౨ సంవత్సరం మే నెలకు నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘపు జమాఖర్చులెఖ.

జమ	
౧౯౨౨ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల	౧౧౧౦- ౪-౪
ఆఖరుకు నిలుకొట్టె	
దూది అమ్మకంవల్ల	౨౦- ౦-౦
ఇతరకమార్లు	౪౦-౧౧-౯
జిల్లాప్రచారమునకు కనూలుచేయబడిన మొత్తం	౮౩-౨౦
మొత్తం రు.	౧౨౪౨-౧౧-౧
ఖర్చు	
కార్యసానపు ఖర్చును పోటీజి	౪౨- ౬-౦
ఇంటివాడగ వస్త్రా	
డిబో జీతములు వస్త్రా	౩౪-౧౨-౦
హిందీ ప్రచారమునకు గాను యిచ్చినది	౪- ౦-౦
మొత్తం రు.	౮౩- ౨-౦
౧౯౨౨ సంవత్సరం మే నెల ఆఖరు	౧౧౨౪- ౯-౧
వరుకు నిలుకొట్టె	

మొత్తం రు. ౧౨౪౨-౧౧-౧
కె. పార్థసారథి అయ్యంగారు,
జిల్లాసంఘ కార్యదర్శి.

నెల్లూరు స్త్రీల కాంగ్రెసు సంఘము
జూన్ నెల జమాఖర్చు

నిలకమొత్తం	౩౦౧౧-౧౨-౨
వియ్యంకల్ల జ్య	౯౬-౧౨-౦
కడుళ్లకల్ల జ్య	౦-౯-౬
సభ్యులచందావల్ల జ్య	౧౮-౨-౦
సిల్వర్సుపోసే ఆనులవల్ల జమ	౦-౬-౦
రాట్లపు చెవులవల్ల జమ	౦-౨-౬
ఇతర రొఖంకనూలు	౨౯-౯
దూదిలేఖన ఏటలవల్ల జ్య	౩-౧౦-౦
	౪౨౪-౪-౧౧
ఖర్చు	
అగ్గిసఖర్చులు	౧౯-౨-౬
ప్రచారపు	౩౨-౧౧-౧
సోప	౦-౮-౦
దూ	౧౪౪-౪-౦
అపిలచేయ	౧౨-౬-౦
	౨౦౦-౪-౨
నిలువ మొత్తం	౨౦౪-౦-౪

పొణకా కనకమ్మ,
కార్యదర్శి

భారతఖద్దరునియమము - తణుకు

స్థాపితము:—యెమ్మిల్లి రామనాథంగారి భవనములో జూన్ నెల 21 వ తేదీ లగాయతు నేటివరకు వాటాలను వేయించుటగాను చు||రా||శ్రీ పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయసంఘ కార్యదర్శియగు దండు నారా చణరాజుగారు చు||రా||శ్రీ తేతలి శీతారామయ్యగారును చు||రా||శ్రీ ముదుగంటి జగ్గన్న శాస్త్రిగారును చు||రా||శ్రీ శనివాపు నుబ్బారావుగారును యీక్రింద వివరించిన గ్రామాములు తిరిగి చేసినవనియొక్క వివరములు.

- (1) తణుకు (2) మండపాక (3) కేలంగి (4) పెను మంట్ర (5) జుత్తిగ (6) మల్లిపూడి (7) పాలమూరు (8) తేతలి (9) కడ్లూరు (10) దువ్వ (11) పడమటివిప్పర (12) పడాల (13) అత్తిలి (14) భండల్లి (15) ఎలేటిపాడు (16) కొత్త పల్లి ఆగ్రహారం (17) ఆలంపురం (18) మంచలి. వైన వివరించిన గ్రామాదులకుపాఠాలు 600 వాటాలను వేయించి 2700 రూపాయలను వసూలుచేసిరి. మిగతా వాటాలు 400 ను కొద్దిగోజులలో మరొన్ని గ్రామాములు తిరిగి కనూలు చేయుదురు. యీ నియమమునకు నేటివరకు 30 డ్రెక్టర్లు చేరిరి. డ్రెక్టర్ల మీటింగు మిగతా వాటాలు పూర్తిఅయిన వెంటనే జరుగును. 30-వజూరు తేదీల గాయతు ప్రారంభమైనది. యీనియమములో ఏట లున్న సరసమైన వెలలకు (వీరసాదకు ఒక పేదకు) దొరకును.

శనివారపు నుబ్బారావు, కార్యదర్శి

దక్షిణ జిల్లాలయందలి ఆంగ్లము

చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వపు విద్యాంగమంత్రి పాత్రోగారు విద్యావిషయమున కొన్ని మార్పులు చేయదలచి యున్నట్లు వినుచున్నాను. వా స్వానుభవములన తేలికొనిన విషయమును వారికి సలహా పూర్వకముగా వునవిజేయుచున్నాను. ఈ సంవత్సరము జనవరి, మార్చి నెలలో దక్షిణ జిల్లాలలో కొన్ని నుబ్బరదేశములను చూచుట నాకు తలపించినది. చెంగల్పట్టణజిల్లామొదలు తిరునల్వేలి జిల్లావరకు గల చాల ప్రదేశములలో, తుగ్రామములలో సహితము మన ఆంగ్లము స్థిరనివాసము గల కుటుంబములు కొన్ని వేలకింద వున్నవి. వారు కొన్ని వందల యేండ్లక్రిందట ఆంగ్లభూమినుండి, కారణాంతరములవలన అచ్చుకేరి, అక్కడనే స్థిరనివాసులై నేటికిని ఆంగ్లమునే మాతృభాషగా మాట్లాడుకొనుచున్నారు. కాని, వారిలో దాదాపు 30 సంవత్సరముల వయస్సుగలవారు భాషను మాత్రము అరవసోదరులవలెనే, ఆంగ్లమును మాట్లాడుటయే గాని, వ్రాయును, చదువును తెలియనివారుగా నున్నారు. 60 సంవత్సరముల వయస్సు రమారమి గలవారు కొందరుమాత్రము ఒకమాదిరిగా తెలుగుగ్రంథములను చదువుట, తెలుగు వ్రాయుట, మరచిపోకుండా వున్నారు. యిట్టి వారిని తెనుగుపత్రికలను తెప్పించి మీరే ఆంగ్లభాషను అభివృద్ధి చేసికొనరాని నొక్కినొక్కి ప్రశ్నించుముంటిని అందులకా యువకులు చెప్పిన జవాబు యేయకగా, మాకు మాతృభాషయగు ఆంగ్లభాషయందు సంపూర్ణ అభిమానోత్సాహములు కలవనియు, ఆంగ్లపత్రికలు తెప్పించుకొనుటకు, భాషనువాసి, చదువలేమనియు, అందుకల్ల మాకు చాల చిక్కుగా నున్నదనియు, ఆంగ్లభాషను పాఠశాలలో ప్రారంభమునుండి నేర్చుకొనుటకు, యీ పాఠశాలలో ఆ యేర్పాటు బాత్తుగా యేమీ లేదనియు, ఆంగ్లదేశపువార్తలు ఇంగ్లీషు పత్రికలలో అప్పుడప్పుడు తెలిసికొనుచుందుమనియు చెప్పి క్రమముగా ఆంగ్లభాషకు దూరమవుచు చున్నందులకు తమ విచారమున చాల యెక్కువగా గనపర్చిరి. వారిస్థితి యిట్లున్నది. గనుక దక్షిణ జిల్లాలలోగల పాఠశాలలో ఆంగ్లభాష మాతృభాషగల వారలకును, ఆంగ్లభాషను చదువను, వ్రాయును నేర్చుకొనుటకు అక్కర్తీ గల తక్కినవారికి అనుకూలించుటకు, ఆంగ్లపాఠ్యాయులను నియమించి, దక్షిణాంధ్రులకు మాతృభాషయగు ఆంగ్లభాషను లభింప జేయవలెనని మంత్రి పాత్రోగారిని కోరుచున్నాను. ఈయనకాశము వారికి కలిగింపనియే యెన్నియోవేలకుటుంబములు ఆంగ్లము స్వల్పకాలములోనే, ఆంగ్లదేశపు పోవుట మన కన్నులార మాడగలము. యిప్పటికే వారి ఆచారములు చాలభాగము అరవవారి నే అనుకరించుచున్నది. ఇంకను ఉత్తమ వహించిన యెడల వారు ఆంగ్లము అని చెప్పుకొను అవకాశముకూడ క్రమముగా క్షీణించును. వారికి ఆంగ్లభాష నేర్చుకొనుటకు అవకాశము కలిగించి మేము ఆంగ్లము అని వారు గర్వపడుటకుల జేయుకొనిన భారము విద్యాంగమంత్రియగును నేనేను, కానననభిలంబును గల ఆంగ్లసభ్యులందును ముఖ్యముగ నున్న దని విన్నవించుచున్నాను.

పేరాల } పేరాల నాకేశ్వరరావు.
6-7-22

శ్రీ దుర్గా మల్లేశ్వరాలయములు - బెజవాడ

వైశేషిక బెజవాడలో కొండమీద రెండు దేవాలయములుగలవు. ఇవి బహుపురాతనములగు ఆలయములని గ్రంథద్వయైతముల వల్ల కనబడుటయేగాక ప్రకృతమున గూడ బహు దౌన్యత్యదశయందు విరాజిల్లుచున్నవి. బెజవాడ పట్నము వృద్ధియగుచున్న కొలదియు దేవాలయముల సంఖ్య కూడ హెచ్చుచున్నది. అందున పురాతనమగు నీదేవాలయముల యందును భక్తసంగతుడియగు కనక దుర్గామహాదేవి యందును పురవాసులకు బాలభక్తియు అభిమానమును గలదు. భక్తులు నిత్యము నేమిచుటకు వచ్చుచుండురు. పూర్వము నుంచును నిరాఘాటముగా దేశా దర్శనమగుచుండెడిది గాని యీయధ్య నలుపురు పెద్దచనుష్యులు కలిసి స్కీము దానాని ఒకవ్యాజ్యము తెచ్చిమూడుసం||రముల నుంచి గందర గోళము పడుచున్నారు. యీ కారణము చేత దేవాలయమునకు బ్రష్టిగారు ఏర్పడినారు. దేవాలయము వాకిట గుచ్చుము వద్ద డిబ్బమును బెట్టి ప్రతిమని పిగడ్డ నిర్వంధముగా డబ్బును వసూలు చేయించుచున్నారు. దేవాలయమునకు అందరును డబ్బుగలవారే రారు. మధ్యకము వారికి దీనివలన చాల ఇబ్బందిన్ని దేవతాదర్శనమునకు ప్రతిబంధకమున్న గలగుచున్నది గనుక చాలమంది నీ నిర్వంధము వలన దేవతాదర్శనమునకు నిరుత్సాహులగుచున్నారు. దేవాలయమునకా ఆదాయము లేకపోలేదు గంకత్తియనున పదివేల రూపాయల నికరాదాయము వచ్చుచున్నది. ఇంత రూపడి గలిగిన దేవాలయములో నిటువంటి కఠినమగు రూపులను బెట్టి యాత్రికులకు ఇబ్బందిని గలుగజేయుట బ్రష్టిగారికి భర్తము కాదని మనవిజేయుచు ఇకముందు నుంచి అట్టి నిర్వంధమును సవరణ జేయగలదులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

బెజవాడ. } వెన్నెలకంటి పాపయ్యారావు.
2-7-22

దారవరం ములక

8 తేదీని తణుకుతాలూకా దావరం పోలముల ప్రక్క నుంచిపోవు గోదావరికాలవ మరయొకమారు బ్రహ్మాండమైన గండివేసి రైతులనోటిలో దుమ్ముపోపినది. ఇదివరలో ది 26 జూలైలోవేసినగండి అంతగొప్పదియుకాదు. వైగాయెండలు శీతాణముగా కాయుటవలనను, వర్షములు తక్కువగుటచేతను, విస్తారము పల్లపుభూములకు తిప్ప ఇతరవాటికి అంతసవ్వముకలు గజేయకుండా అనీరుభూమిలోని కింకపోయినది. ఈమారుమాత్రములు కాలేదు. రైతులకింపలు ముంచివేసినది. గవర్న మెంటు వారికి ఎన్ని అర్జీలు ఇచ్చుచున్నను, అదవిలోని ఆర్డర్లవలె అయిపోయినది. శ్రీ గవర్న మెంటు జమీందారులకు ఈ గ్రామమునుంచి నుమారు సాలు 1 కి రు 2200-0-0 లు శిస్తునూ లగుచున్నది. కాని ఈ గ్రామమునకుచేయు సౌకర్యమొకటియు గానరాదు. ఈ దిన మీ గండిపడుటవలన ఈ గ్రామమునకు రు 8000-0-0 వైగా నష్టము బ్రాహ్మణ గూడెముకు రు5000-0-0 లుకు, మార్కండపాడుకు రు 5000-0-0 లుకు వైగా నష్టము కనబడుచున్నది. ఈ గ్రామములోని రైతులకు సరిగా గండి సరియైనగుడ్డలేదు. ఈ గ్రామములో కంటితడిపెట్టని యువకుడుగాని యువతిగాని లేరు. ఏమనిషి; ఏకదోగ్ధిగ్ధులు, ఏ తాలూకాబోర్డువారు; ఏకలెక్టరుదొరవారు ఏయంతులు మా పడు పాట్లుజూచి వాపోవరు! ఓజమీందారులారా! ఓమంతులారా! ఓ కలెక్టరుగారా! ఓ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుదొరవారా! మమ్ములను రక్షించరా? మాకు అన్నము పెట్టరా? మా కొక మురుగు కాలువ (త్రవ్వించి) పెట్టరా? మాభార్యల పెడలలో పుస్తె పూసలు తాకట్టు పెట్టకుండా ఆపుచేయరా? మాగ్రామ మొక సారవచ్చిచూచినవో మీమమాత్రము విచారించక పోవుదురా? నిరుడు సంవత్సరము శ్రీ కలెక్టరుదొరవారు మాగ్రామమువచ్చి వారు మాకు తిరిగిపంపిన లేఖలోనే విచారమును చూపించి కొద్దిగోజులలోనే మాకు మురుగు కాలువ త్రవ్వించెదరని వ్రాసినంత మాత్రముననే గంపెడాకతోనుండ మాయాశలడుగంటిపోయినవి, ఇప్పుడయిన మాకష్టములను తొలగించుటకు మా కొక మురుగు కాలువ త్రవ్వించుటకు ప్రత్యేకవిచారణచేయించి సాధ్యమైనంత త్వరలో ప్రయత్నములు జరుపగలరని నమ్మచున్నాము.

రైతులు.

కూనూరు వార్తలు

‘ఆటో’ తే ‘టెలిఫోను’ పరిశోధనము జయప్రదముగ జరిగినది. పట్టణము టను అమృతపడినది. కడకమండలమునకుగూడ తీగ వేయ చున్నది. నెన్డెంబరు నెలకు తెయారగును. 6 ని నుడిగాలి వీచినది. మూడువృక్షములు కూలినవి. పెల్లిగ్రాపు తంతులు తెగిపోయినవి. ఉడకమండలమునకు తంతి పోవుటకీపుడు వీలులేదు. తంతులు మరమ్మత్తుచేయబడుచున్నవి. హంకింగు విల్లోయొక్క కప్ప చాలభాగము ఎగిరిపోయినది.

సీతానగరం కేసు

(స్వకీయ విలేఖరి)

శ్రీయుతులు పునులూరి కోదండరామయ్యగారు, సాను పేదం ఆచార్యరామయ్యగారు, రావినీడి శ్రీరంగనాయకలు గారు, యేడిది రాజగోపాలగారు (రాజాక) :డ్డమూడి నుబ్బ రాజుగారు (రాజుపాలెం), (మొదటి ముగ్గురు రక్షియ సభ్యులు)-వీరిని యీక్రింది విధముగా సమన్యకేసు ౨౦. పి. కో. 148 వ కేసు ప్రకారము పెద్దాపురం డివిజన్ కేసుల్లో పెద్దాపురములో 5 తేదీని సేరముమోపి కచారణ చేసెను. విచారణ వాద్యమును 1-8-22 ని. కు ప్రారంభమై 5 గం. 20 ని. కు ముగిసెను. ప్రాసిక్యూషను తరపున 2 పోలీసు సాక్షులును 4 గురు కో ఆపరేటర్లు గ్రామముగ్గురులును అగు సాక్షులను విచారించిరి. కోర్టులో స్టేడ్లు, పోలీసువారు యితరులను నుండిరి.

నేరము

“14-6-22 తేదీని నీవును తక్కిన ముద్దాయిలును సీతానగరములోఁబడిన ఆక్రమమైన మాకుగా చేరి నాకొకో ఆపరేషను మీటింగు ప్రసల నెమ్మడికి భంగము కలిగేటట్లు చేసినావు అని నీమీద కేసు వచ్చినది. ఏమి చెప్పుతావు?”

విరుగురు ముద్దాయిలును యిట్లు చెప్పిరి. “మేము 14-6-22 తేదీ మీటింగు చేయుతము. మీటింగు చేయుటకు వెళ్లలేదు. నాకొకో ఆపరేటర్లు గునుక కోర్టు విచారణలో పాల్గొనము. మా వాజ్యాలను చివర నిచ్చెదము. మేము న్యూస్ పేపరు చదువుకొనుచు దిబ్బవై గూర్చుంటిమి.

కాని 5 వ ముద్దాయి ప్రాసిక్యూషను సాక్షులను మొదట కొంతకరకు పెద్దాపురము స్టేడ్లు కలపాక సత్యవారా యణ మూర్తిగారిచేతను పిళ్ళట స్వయముగాను క్రానుచేసెను. ఈ త్తరసాక్ష్యము చెప్పలేదు. విచారణసందర్భమున పరిశీలనపడని సాక్షులు సమీపములో నుంటున్నారనియు కోర్టులో జరిగెడి సాక్ష్యమును వినుచున్నారనియు, ప్రాసిక్యూటంగు ఇన్స్పెక్టరు లీడింగు ప్రశ్నలు వేయుచున్నట్లును, సాక్ష్యము చెప్పిన వారు కోర్టునందు కూర్చుండక ఆటలకు వెళ్లుచున్నారనియు, 2, 3 పర్యాయములు కోర్టువారి నోటీసులోనికి స్టేడ్లు గారు తెచ్చి ఆక్షేపణ చేసిరి.

సాక్ష్యము

1 వ సాక్షి, కె. ఆల్. బ్రహ్మానందము గోకవరము పోలీసునటు ఇన్స్పెక్టరు- ముద్దాయిలు తీక్రమైన ప్రచారము చేయుచున్నవారలనియు, గతమార్చినుండి పూర్వానిటిపు పోలీసును ఆక్రమ వీపుచిరినియు, ఆసహాయవాదాభిప్రాయము (నాకొకోఆపరేషను ఫీలింగు) చాల ఉన్నదనియు గవ్నమెంటుకు వ్యతిరేకముగా చేస్తుంటారనియు అందుచేత ఆక్రమ పూర్వనిటిపు పోలీసును పెట్టెదనియు, అసహాయోద్యమసభలు అయినప్పటినుండియు, ఆ గ్రామములలో మరింత నాకొకోఆపరేషను ఫీలింగు పెచ్చగుచున్నదనియు ముద్దాయిలు 9-6-22 తేదీని మీటింగులో నూట్లాడిరియు, ముద్దాయిలు పోలీసు స్టేషను కెదురుగా ఒకదిబ్బమీద నిలువడి ఉపన్యసించుట కు దుర్బుత్తలైరియు, గ్రామములు మీటింగు ఆపుచేయక పోయినట్లయితే ఉద్రేకము పుట్టనని తనలో చెప్పినట్లును, ఆక్రమ 400 లేక 500 జనము కోఆపరేటర్లును నాకొకోఆపరేటర్లును చేరెట్లును, ఆక్రమ చాల అల్లకల్లోలముగా నుండిట్లును ఆస్థి తినిబట్టి దెబ్బలులు జరిగేట్లు కన్పించినదనియు, మీటింగు చేయదలచినట్లు తనకు నిశ్చయముగా తెలియననియు, మేము ఈసలమునుండి ఎంతమాత్రము కదలమని ప్రజల కుద్రకము కలుగుటగా కొంచెము ఉద్రేకముతో కలుగు ముద్దాయిలు చెప్పినారనియు, ఇద్దరు వెళ్లవలసినదని చెప్పితే బుర్రలుబద్దలై నా సరే అంటూ కొంచెము భయపెట్టెట్లు చెప్పినదియు ఈ మాటలవల్ల ప్రజలకు ఉద్రేకము కల్గి దొమ్మి జరిగేట్లు కనిపించి వీరిని అరెస్టుచేయడము తప్ప మరేమార్గము కన్పించక అరెస్టు చేసినామనియు, ఈ మొదటిసాక్షి చెప్పెను.

క్రానుపరీక్ష

5 వ ముద్దాయి తరపు వకీలు క్రాను చేయగా, పూర్వనిటిపు పోలీసువచ్చినది మొదలు జూన్ 14 వ తేదీవరకు ఏవిధమైన అల్లరిజరుగ లేదనియు, 9-6-22 తేదీని ముద్దాయి లుపన్యసించిరి రిపోర్టువై దర్శాపు చేయుటకును పోలీసు డిప్యూటీ హౌస్ ఫరింటెండ్ంటు, ఇన్స్పెక్టరు ఆక్రమడకు వెళ్లుచున్నారని తెలియగానే తాను సీతానగరము వెళ్లివానియు, 14 వ తేదీని డిప్యూ సాటింపు తాను నిసలేదనియు, తాను చూచునరికి మొదటి ముద్దాయి వార్తాపత్రిక చదువుట లేదనియు, యిక్కడ

సాక్షులలో యిద్దరును (పేర్లు చెప్పబడెను) యితరులను (పేర్లు జ్ఞాపకములేదు) తనతో కలిగి జరుగుతుందని చెప్పినారు, 5 గురు రిపోర్టు యిచ్చినారు, మనుష్యులను చూడడముతోనే కోఆపరేటర్లు అయినది నాకొకోఆపరేటర్లయినది చెప్పగల్గుననియు, పోలీసు నూపరింటెండ్ంటు ఇన్స్పెక్టరు సత్తువుల ప్రకారము లిఖితపూర్వకమైన ఆర్డరు యిచ్చుకొండ వాజ్యాల ముననే ముద్దాయిలను అరెస్టుచేసినాననియు, ముద్దాయిలు ఏవో చెప్ప నుచుంటే కొంతమంది వినుచుండిరినియు, కొందఱు కో ఆ ప రే టర్లు మీటింగు గల్లకాదని చెప్పినట్లును, మీటింగు ప్రారంభమైనది తేదీని తనకు తెలియదనియు, (రెండవదా ప్రశ్న వేసినపుడు) మీటింగు ప్రారంభమైనదనియే కా ఆభిప్రాయమనియు, రిపోర్టు రెండవసాక్షి ఒక్కడే పూర్వనిటిపు పోలీస్ స్టేషనుగడ ముద్దాయిలను అరెస్టుచేసినతరువాత వెంటనే వ్రాసినాడనియు అతనింతిటతన వ్రాసినాడనియు రిపోర్టు వ్రాసినపుడు పోలీసు లఫీస్దరు ఉన్నారనియు యిది సాయత్రము మూడుగంటలు నాలుగంటల వధ్య జరిగినదనియు 16 వ తేదీ వుదయమున మేజిస్ట్రేటుగడ్డకు కొనిపోడిరినియు పోలీసువారెవరును ముద్దాయి లలో ఎవరిని కట్టలేదనియు మొదటి సాక్షి చెప్పెను

రెండవసాక్షి

మొదటిసాక్షిని ప్రాసిక్యూటంగు యిక్వెస్ట్ కరల ప్రశ్నలువేసినపిదప రెండవసాక్షి తోట సోమరాజు మరికొన్ని సంగతులుకాక యిచ్చెప్పెను. నాకొకోఆపరేషన్ల ఖాయ పు సీతానగరము మనకు రాజీనామా యిచ్చినందున తాను 27 వ ఏప్రిలునుండి ఆ గ్రామమునకు మనసలగా నున్నాడననియు 9-6-22 వ తేదీ మీటింగులో ముద్దాయిలు “ఇన్నులు యిచ్చుకొందని మాట్లాడినారు. ఇదివరకే యిచ్చడము తప్ప. స్వగ జ్యస్థిసాహు చేస్తాము. బుద్ధి తక్కువ గవర్నమెంటు రెండవదలకొట్ట యాపాయలు తీసికొని పోవుచున్నాడు. ఈ అన్యాయపు గవర్నమెంటు పోతుందని అలోచిస్తున్నాము. అన్నిటికీ మేమే సిద్ధముగా వున్నాము. మీకేమియు భయము లేదని” యిట్లు పుష్యసిందిరినియు 14-6-22 వ తేదీని ముద్దాయిలు మీటింగు చేయుటకు ఉద్బుత్తలై యున్నారనియు తాను జరిగిన సంగంత తాను పోలీసు స్టేషన్లోను పెద్దఆఫీసర్లకును రిపోర్టుచేసిననియు గ్రామములుగూడా రిపోర్టుచేసినారనియు తానును పోలీసువారు ముద్దాయిలు కు దిబ్బదగ్గరకు వచ్చితిమనియు, పోలీసువారు రెండుమూడు సార్లు ముద్దాయిలను వెళ్లవలసి నదని ఎంతిచ్చెప్పినను ఏమివచ్చినా సరే కొట్టివాసరే తిట్టినాసరే వచ్చినాసరే కదలరున్నాడు అనియు ఆందోళనగా నున్నదనియు 9-6-22 వ తేదీ మీటింగునకు కమిషనరుతో చాటించి నట్లు చెప్పెరు అనియు సాక్ష్యమిచ్చెను.

2 వ సాక్షి - క్రానుపరీక్ష

శ్రీయుత పునులూరి కోదండరామయ్య వగైరాగార్లు శిక్షింపబడిన సీతానగరము కేసులో రెండవసాక్షి తోటకూర సోమరాజు (సీతానగరం గ్రామమునగలు)ను క్రానుచేయగా చెప్పిన సంగతులలో కొన్ని యిందు కూర్చబడినది.

మీటింగులో చెప్పబడిన సంగతులు చిత్తుగా నోట్సు తీసికొని పిళ్ళట సాపురిపోర్టు తయారుచేసి వై ఆధికారులకు పంపించితినియు, గ్రామమునకు వనూలు కావలసిన పూర్వనిటిపు డన్న రూ 1000 లులో రూ 188 లు కొట్టివేయగా (Remission యిచ్చుగా) తక్కినదంతము వనూలు కాబడె ననియు, వచ్చే సంవత్సరమునకు గాని యీ సంవత్సరమునకు వనూలు చేయవలసినది లేదనియు, మొదటి నలుగురు ముద్దాయిలు 9 వ జూను మొదలు 14 వ జూను వరకు సీతా నగరమునందును చుట్టుపట్ల నుండిరినియు, 9 వ తేదీ మీటింగులో ఏ అల్లరి జరుగలేదనియు, యీమీటింగు, గండర్గోళ మునుగురించి పోలీసు ఉద్యోగియులు దివాణములో నుండి నప్పుడు చెప్పి తిననియు, పోలీసు వారితో చెప్పిన ఒకగంటకు తాను రిపోర్టు వ్రాసిననియు, పోలీసువారు దివాణంలో నుండగా తాను వ్రాసిననియు, దానిమీద యాగంటి చెంచయ్య, వంగలపూడి కరణం వగైరాలు సంతకములు చేసెదనియు, రిపోర్టుయిచ్చిన ఒకగంటకు పోలీసువారు ముద్దాయిలను అరెస్టుచేసినారు, తాను ఒక్కడే రిపోర్టు తీసికొనివెళ్లి యిచ్చి తిననియు, వెళ్లిన ఆరగంటకు రిపోర్టుయిచ్చితినియు, తక్కిన వారు అప్పుడు వచ్చిరియు, పోలీసు యిన్స్పెక్టరు, గోకవరం నలు యిన్స్పెక్టరు ముద్దాయిలకడకు వచ్చిరినియు, పిదప పోలీసు డిప్యూటీ నూపరింటెండ్ంటు వచ్చెననియు, తానుకూడ నిప్పు ధ ము చేసినపుడు దగ్గరనుండిననియు, నుమారు 20 మందిగాని అంతకు తక్కువగాని కో ఆపరేటర్లున్నారనియు, వారిలో

రిపోర్టుసంతకములు చేసినవారు తాము 5 గురినియు, తక్కిన కో ఆపరేటర్లు పేర్లు జ్ఞాపకములేదనియు, ఇందుకు కారణము తాను గ్రామమునకు క్రొత్త అగుట యనియు, తాము ఎప్పుడు అల్లరిచేయుదలచియుండలేదనియు, మొదటి ముద్దాయి వార్తా పత్రిక చదువుచుండగా తక్కినవారు వినుచున్నారనియు, పోలీసువారు వచ్చేసరికిన్ని తాను పోలీసువారి దగ్గరకు వెళ్లేటప్పటి కిన్ని వార్తాపత్రిక మొదటి ముద్దాయి చదువుచుండెననియు, బాహారీగాను కొద్దిగాను వర్తకము చేసేవారు ఆయూరనున్నారనియు, దిబ్బ గ్రామముభ్యమనందున్న దనియు, దానికి దగ్గరగ పెద్దవర్తకుల యిండ్లుకూడ నున్నవనియు, సాక్ష్యముచెప్పెను.

3 వ సాక్షి

3 వ సాక్షి వంగలపూడి గ్రామమునగలు అగు నీరు కొండ ఆచ్చన్న. (ఈయన యావనము. కారాగృహమునందున్న నీరుకొండ వెంకటరత్నంగారి సోదరు డనియు, పూర్వము అసహాయ వాదియనియు చెప్పెదరు) అసహాయోద్యమము వలన పోతముగ్గులు రాజీనామా పెట్టినందున తాను రెండుమాసముల నుండి గ్రామముగ్గులుగా నుండుచుంటి ననియు 14-6-22 తేదీని సీతానగరము వెళ్లితినియు, దిబ్బమీద ముద్దాయిలను చూచితి ననియు, సీతానగరం యింకాచుట్టుపక్కల గ్రామము వారను 400 మందివరకు ఆక్రమ నుండిరియు, ప్రజలంతా ఏవో అల్లరి పడుచున్నారనియు, మీటింగు జేయమని చేయవద్దని బుర్రలు బ్రద్దలపుతవి అంటు ముద్దాయిలలో చెప్పినారనియు, జను తెట్ల న్నది అదేమో నాకు తెలియదనియు, ఏవో సంఘర్షణజరుగుతుం దనియు, పోలీసువార్లు ఏమిచెప్పినా ముద్దాయిలు లేదు లేదని యు, కొట్టులో కూర్చున్నారనియు మొదట సాక్ష్యమును చెప్పెను.

క్రాను పరీక్ష

క్రాను పరీక్షలో చాలమంది గుంపుగా నుండినప్పటికి తాను తిన్నగా దిబ్బవద్దకు వెళ్లగల్గితినియు, పోలీసువారున్నా రు గనుక ఎవరు కొట్టుతారన్న భయము తనకు లేకపోయిన దనియు చెప్పెను.

4 వ సాక్షి

క్రిందటి మార్చి నెలనుండి రహితాపురం గ్రామమునగలు గా నుంటున్న యాగంటి చెంచయ్య అనువారు 4 వ సాక్షి నాకొకోఆపరేషను మీటింగు జరుపబడునన్న ప్రకటనపత్రి కచూచి 14 వ తేదీని సీతానగరము వచ్చితినియు, గలభావస్తుం దని మీటింగు వద్దనున్నామనియు, పోలీసువారిని ముద్దాయిలు ఆక్రమనుండి లేచిపోవలసినదన్నట్లు ఆర్డరు చూపింపవలసిన దని అడిగితినియు, పోలీసువారు 5 లేక 6 పర్యాయములు లేచివెళ్లవలసినదని అడిగిరియు, ఇది అడివిపెక్కును జంగిలురాలు బుట్టులుబద్దలననీ ఏమికాని మేము కదలమని ముద్దాయిలు అ చ్చారనియు, కోఆపరేషను మీటింగులు జరుగుచున్నవి.నాకొ కోఆపరేషను మీటింగులు లేదు జరుపవలెనని వారి ఆభిప్రాయ మనియు, అల్లరి చేయుటకే వారయూహ అనియు యింకను మరికొన్ని సంగతులను గురించియు సాక్ష్యము చెప్పెను.

క్రానుపరీక్ష

మరికొన్ని విషయములలో పాటు క్రానుపరీక్షలో చెప్పినవి తానును మఱికొందఱున్న (కొన్ని పేర్లు చెప్పబడినవి) పోలీసువారున్నారు. మీటింగువద్దనిన్ని అల్లరికూడవస్తుందనిన్ని ముద్దాయిలతో చెప్పితిమనియు, తాము 10 లేక 15 గురు పోలీసువారితో మొదట చెప్పినా ననియు, రెండవసాక్షిగూడ తమ తోనుండెననియు, సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరు, సబుయిన్స్పెక్టరు డి. నూపరింటెండ్ంటు కొందరు కనిస్తేబాలు ఆచ్చటనుండి మరియు తాము చెప్పినంతవల్ల పోలీసువారు తమకూడ వచ్చిరినియు అంతంతకు సమాహము ఆధికమగుచుండెననియు 2 గంటలప్పటినుండి జనము రా మొదలిడిరినియు, మొదటి ముద్దాయి వార్తాపత్రిక చదువుటలే దనియు, పోలీసువారు బసచేసిన దివాణపుయింటికి ముద్దాయి లున్నదిబ్బ కన్పించుచుండుననియు, ఆ దిబ్బ తగాదాలో నున్నదనియు, 14 వ తేదీనిగాని అంతకు పూర్వముగాని కో ఆపరేషను మీటింగు జరుగలేదనియు, 7 లేక 8 మాసములక్రిందట కో ఆపరేషను మీటింగు జరిగెనని యు సాక్ష్యము చెప్పెను.

[1-30 గంటలకు విశ్రాంతి కోర్టు చేయుట ఆపబడి 4 గం 45 ని లకు తిరుగ ప్రారంభమయ్యెను.]

5, 6 వ సాక్షులు

తక్కిన యిద్దఱుసాక్షులును వై సాక్షులు చెప్పినట్లుగా నే దాదాపుగా నున్నది. 5 వ సాక్షి పేరు సంతా వెంకన్నగారు. 6 వ సాక్షి పూర్వనిటిపు పోలీసు స్టేషను హౌసుకాప్సేలిలు మ డ్దది నుబ్బారాపుగారు. సాక్ష్యము పూర్తియగునరికి 5 గం.15 ని.లు అయినది. తీర్పు 6 వ తేదీని చెప్పడమైనది. ఆది యీ పత్రికలో యిదివరకే ప్రచురింపబడినది.

వెల సులభము.

ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ
మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి
కుమార్తె సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ
చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు
అమ్మలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్
నెం 143 రు కలిగినటువంటిని రెండవవారు గలిగిన నాలు
మేడను అద్దాల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ
మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్ర
వరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి
యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే
లాటరీ కమిటీ తేదీ పత్రికలలో ప్రచురపరచి యెలాడవట్టులు
ములో ఖరీదా మనస్సుల యెదుట లాటరీ వేయబడును.
గనుక ప్రతివారూ వారి వారి యవస్థలను నిర్ణయించుకొనుట
కిది మంచిరహస్యము. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన
తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి
రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్ణమున తినినీళ్లున్న, వికర
ములున్న కొరవారు మా యెడంట్లకువచ్చి సేదగా నాకు
వాసిగాని కేలుకుకొంటయ్యను. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు అయ్యి
పామ్మ కృష్ణాజిల్లా యెలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంక్
లో నుంచబడును.

2 ప్రతిగామమునందును మంచి యెడంట్లు కావల
యును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారు
య్యిక్రింద సంతకముచేసినవారికి (వాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి
గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా: } మేడ హక్కుదారుడు.
1-7-1922.

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

1. చిరట ఆసవ: సర్వజ్వరముల తప్పక బరితీర్చు దివ్య
వధము. నీసా రు 2. రు 1-4-0.
2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము,
కుక్షవద్దము, కుసుమకోగముల నిర్మూలము చేయు
సంజీవిని సుధ తులం రు 15.
3. సిద్ధ ముకరధ్వజ: అకాల జరా ప మృత్యుభయముల
తొలగించు అమృతకల్పము 15 పౌ. రు 4.
4. శంకరతైల: కుషు చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు
అనలాస్త్రము రు 1.
5. మంత్రకవచము: మహా ఋషిప్రాక్త సర్వసిద్ధిదాక
మంత్రవధరసామునిక ప్రక్రియ. శాపహరిక అజాతు.
ఈ కెటలాగు ఉచితము. చూచితీరవలెను.
ఆయుర్వేదరత్న బి. కెకవనారాయణ,
(182) మేనేజింగ్ ప్రొఫెసురు.
మొన్నర్య, బి. యన్. రావు బ్రదర్స్ వారి
ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

టెక్స్టు బుక్కు
స్కూల్ బుక్కు
నోట్ బుక్కు
హిస్టరీ, జాగ్రఫీ
సయింసు పుస్తకములు
మాక్సిలన్ లాంగ్ మెన్సు వగైరాల
ప్రచురములు
విక్రొరియా డిపో,
మైలాపూరు మద్రాసు
భారీ ఆర్డరు కు మంచి డిస్కంపుం.

అమెరికా పాదసంచారి

కలకత్తా, జూలై 3:-అమెరికను పదసంచారి మార్టి నేటు
గారు కలకత్తానుండి శ్రేణు బర్మాకు పయనము చేసెదరు. రం
గాను నుండి మకహాయి, హంకాంగులకు బోయి అచటనుండి
జపానుకేగెదరు. యోకహామనుండి ఒడలో అమెరికాకు బోవు
దురు. నిన్నటిదినము అమృతబజారుపత్రికా కార్యాలయమును
సందర్శించి. కాలేజి స్ట్రీటు లో ను ప స్వ కిం చి రి.
1920 సం॥ ఏప్రిల్ 14 తేదీని జన్మస్థానమును వీడి న్యూయార్క్
కుగనుక పదసంచారి వచ్చినాడట. పిమ్మట సాధారణమును
పొగయోడమిడ బోతని. అచటనుండి బెర్లియమునకు, ఫ్రాంసు,
స్విట్జరులండు, ఇటలీ అత్యేయా గ్రీసు దేశములకు బోతని.
ఈజిప్టు, పలస్తైను, మెగపొటేమియాలుకు పొగయోడమిడగ
బోయినాడను. బాంబాయికి పొగయోడలో వచ్చినాడను.
బాంబాయినుండి నాగపురమునకు బండ్లుబోవు కోడున ప్రయాణ
మొనర్చితిని. నాగపురమునుండి కలకత్తాకు తెలుపట్టుల వెంట
వచ్చితి. ఈ త్రోవలో ఎచటను గొడుగుగాని చెప్పులగాని
ధరించలేదనెను. యూరపుదేశములో ఒక ఆశ్చర్యములు
ఎక్కువ అతిశయశక్తిగలవని వ్రాసితి. వీరంతరికంపై ప్రపంచ
మంతటికి భారతీయులు అతిశయశక్తిగలవలన మించినది తమ
జీవన్యాసాంతమున నుడివితి.

భారతదేశపు టాకాయము

కలకత్తా, జూలై 3:-ఉత్పత్తిదాతయగుగాక ఇండియన్
సిగరెట్టు ల్యాండు కస్టమ్స్ అదాయము ఘన మొత్తమును
గత మా స మ లో 282 లక్ష రూ ప్య ము లు
నిరుటి సంవత్సరము 221 లక్ష తే. ఏప్రిల్ నుండి జూలై వరకు
అదాయపు మొత్తము 912 లక్షల రూప్యములు. నిరుటి సంవత్స
రము 769 లక్షలు. దిగువ తిప్పములు 693 లక్షలు. ఎగుమతి
పన్నులు 122 లక్షలు. నాలుగుసంవత్సరముల ఎక్స్ యిజుపన్నులు
122 లక్షలు. మోటారుబండిని నడుపుస్థితిని కలన 44 లక్షలు.
కిరసనాయిల్ వలన 28 లక్షలు. ల్యాండుకస్టమ్స్ తదితరచిల్లక
తా ప తు లు 7 లక్ష లు. లో హా ము ల లో
ముఖ్యముగ సభివృద్ధి గల్గెను. ఇనుము, ఉత్క, రైల్వేలూరు,
పొగాకు, లోపపు నూనె, అగ్ని తెట్టులు నూలు చిల్లరసరకులు జనుక
కార, విద్యుం మోటారు ప్రింటుమిడ ఎక్స్ యిజు పన్నులు
పొచ్చుగ నున్నవి. పంచవార యంత్రాలయమున కోకాగడ్డలు
కత్తిడియు, తేయాకు, నూలుసరకులమిడ ఎక్స్ యిజు పన్నులు
తగ్గినవి.

జొంబయి రాజధాని మహమ్మదీయ

విద్యావిషయక సభ

పూనా, జూలై 3:-జొంబయి రాజధాని విద్యావిషయక
మహమ్మదీయ తొమ్మిదవసభను జరుపుటకు దాదాపుగ పూర్తి
యై. ఈసభకు సాధారణ కార్యదర్శియగు నవాబు జవాహర్
బదల్లాఖాన్ బ్యాంప్రు గారియాజమాన్యమున ఏర్పాటులుజరుగ
చున్నవి. ఈసభ 23, 24 తేదీలను మా. ఖాన్ జవాహర్
గులాం హుస్సేన్ వాదయకుల్లాగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును.
ప్రతినిధులకు 24 తేదీని మా॥ ఇబ్రాహిం హయాన్ బాధుగాకు
విందొసంగెదరు. గవర్నరుగారు సభకు విధేయుడగు. చాల
మంది ప్రతినిధులు, జొంబయి శాసనసభ సభ్యులు చాలమంది
వచ్చెద రనుకొనుచున్నారు.

దొంగలు- పోలీసువారు పోరులు

పిసావరు, జూలై 3:-ఖాను మినుక్ వాల్ జిల్లాల సరిహద్దు
లలోపోలీసువారికిని దొంగలకును జూలై 17 తేదీని జరిగిన పోరా
టములో పోలీసువారు వ్యోమతోపోరి. 8 గురు కాక్ డేలిలు
లుహాత మేగలరు. ఖానీముగ పోరాటము జరిగినది దొంగలు ఆ
కస్మికముగ వచ్చుట తలపనికలంపుగ నిద్రబడుట వలనపాక్
ప్రజలకు తెలిసిన విషయమే.
ఈజిల్లాలో బందిపోటులు. మనుష్యులను ఎత్తుకొని పో
వుట విస్తారముగ జరుగుచున్నవి. హిందువులను, మహమ్మదీ
యులకు గూడ నష్టము గల్గుచున్నది. ఒక సందర్భమున ఇద్దరు
హిందువులు చంపబడిరి ముగ్గురు బంటిలుగ గొంపోబడిరి. ప్రాత
పగ జిల్లు చేయుచున్న వసుమన్నార. ఈసందర్భములో చాల
మంది ఆ రెడ్డు చేయబడిరి. ఇంకొకవిషయములో 3
గురు హిందువులు, 3 గురు మహమ్మదీయులు పట్టుకొనబడిరి.
పోలీసువారు ప్రయత్నించినను దొంగలు చిక్కలేదు. అదనపు
పోలీసులను వచ్చి. క్యూలోనే ఉట్టలు అగగవచ్చును.

కలరా క్యాసిరు

ఈదివ్యావధియు ఒక మహామ్మనివల్ల మూల లభించి
నది. గుణము పూచీ. అనేకులవల్ల పరిశీలపడి అమెరికనులైన
యోగ్యతాపరమలను సంపాదించిన ఈ సిద్ధవధునును వీడ
సాదలకు సదుపాయముగా నుండునటుల స్వల్పభరద విక్ర
యించు చున్నాము.
వెల నీ 1 కి (10 మంది కోగులకు సరిపోవును) రు 1 మాత్రమే
నీ 12 కి రు 10-8-0 లు, నీ 24 కి 19-8-0 లు.
(కపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము)
పోల్-4 ప్రయోగు,
ఆర్షాయుర్వేదావధ నిలయము,
కాకినాడ.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టరు)

REGISTERED

తేలుకట్టిన తక్షణమే ఈ ఔషధమును
వాడిన విషమును తీసివేయబడుగాక వాధ
ను పూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెటు
రు. 0.8-0 పోస్తేజ 0.6-0, 4 పాకెటు కొన
వారికి పోస్తేజ ఇశాం. 1 డజన్ ప్యాకెటు
5.0-0. పోస్తేజ ఇశాం.
చిరునామ:- రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,
5) నెం. 44 నంబులయ్యరు వీధి, ముదాను

జాతకరత్నము

జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగునవి తేలె గుం
క్సర ఫలితములను క్యాలెక్టరు రీడింగుతో సహా యెన్ని గుం
క్సరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కరలేకయే
తమంతా తాము వ్రాసికొనగలరు ధనము, సంతానము అయి
రాశోగ్యము మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీ మీ జాతి
ములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు.
దీని వెల రు 2-0-0, నెలఖర్చులోగా కొనుగోరి 1-0-0 మాత్రమే
(164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖిరొట, వికాఖమ్మంజిల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా అను నెగరోగమునకు కుకారము

కథ్యము లేదు. పిచికారీతో పం లేదు.
ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు
విధముల నెగరోగమును మూడు
పూటలలో మాన్యును. శ్రీల కుసురు
వ్యావలకు కూడ ఇది రాశోవధము.
(1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0
గందర్వ పార్కసి, రాయవరం. (గోవావజిల్లా)

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది

ఇతర ఏ నిధమైన నెప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనము వాడినంత
మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు.
అమృతాంజనం డిపో, జొంబాయి లేక మద్రాసు.

“తెలుగు సంక్షిప్త ప్రత్యేకము”

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు సాహిత్యము నెప్పుకొని
భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. “ప్రోస్పె
క్టు నిమిత్త మజాబిల్ల సంపించండి!”
(13) ఇక్వాల్మెక్ బ్యూరో, కాకినాడ.

“కత్తికట్టలు”

పెద్దకత్తి గట్టి గనుము పొడుగు ౫౦౦. సొగైనది.
1-కి రూ 4-8-0.
దను కొనుగోరికి ఒకటి ఉచితము. పోస్తేజఖర్చులకే
కులయనాకు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు
పంపకతను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు ౭౭౦.
పెద్దాపురం. (గోవావజిల్లా)
పెరిగ్రాఫిక్ అగెను: “ఇంత ప్రీతి” పెద్దాపురం.

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

తెలుగులు ఈ దేశంలో ఉండి రాకమునకే త్వరకడుగు. ఈ దేశమును మొదలు పెట్టినయెడల తెలుగులు పాడైపోవును.

అంతవరకు రావలయును.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రిబబ్లరు చేయబడినది.

తెలుగుల పెట్టి రోగ మున్నను, కిరో మంద్య మున్నను, యిది దివ్యవధము.

తెలుగుల చిట్టుట గాని, గరుడుగ గాని యుండదు.

మీ తెలుగులకు వరల యెప్పుటి సత్తనమును గల్గి పట్టుకలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

తెలుగులు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ జేయును.

తల బుడ్డి 1-కి 2-క రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన కారము

విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి లక్ష్యముగా రిసెర్చియైనది, శరత్ లక్ష్యము.

కాశికథను గూడ దొరకును, తేకున్న,

పోలు యే కెంటు:—

అంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(128)

155 జమ్నామక్డు, బొంబాయి.

మీకు నువ్వన ద్రవ్యము, తేల ఆత్మిక వాతలనెనవ్వదు

“ఓటో దిల్ బహారు” కు వ్రాయబడు.

ఇది రిబబ్లరుచేయబడినది. లక్ష్యములే మైన గుణముగలది.

1/2 బొట్టు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 బొట్టు ” ” 0-12-0

1/2 బొట్టు ” ” 0-8-0

గొన్ని చుక్కలు చేతి రమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

జీవామృతము

హిందూదేశమందలి అమూల్యమైన మూలికలతోడను లోహములతోడను తయారు చేయబడిన దేశీయ దివ్యామృతము.

ఈ దివ్యామృతము రక్తమును శుభ్రపరచుటయందు అత్యంతమైనది మాపించును. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు శుభ్రధాతువుకు బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు చేడిని పోగొట్టును. ఇది తుయరోగులకు, రక్తహీనతోగులకు, సరమాల యందు జలములేని రోగులకు మిగుల సులభమైనది చిరకాలపు కారకములను పోగొట్టి దేశమునకు చలంకచేయును.

అల్సర్లు, మలబద్ధము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును బోగొట్టి, నోటికి మంచిరుచిని ఆకలిని మనస్సునకు మంచిఉత్సాహమును కల్పించును కాంతిని సరమాలకు దృఢబలమును గలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును శరీరశక్తికిమించి పనిచేయును.

వారలకు స్వకాలములయందు చేత నుండదగిన అమృత సునుటకు సులభము లేదు. యియ్యది కేవలము అమూల్యములైన 2-వ.థలచే తయారుచేయబడిన దివ్యామృతము. క్రయము 6 అవున్సుల బుడ్డి 1-కి రూ 4—0.

స్వాకింకు మరియు పోటీజీ వనైరాలు వేరుగా నివ్వకలెను. మా ముందుల జాపితాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

అయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పకవిధి, మద్రాసు. తంజిల్లడన్:—పండిట్, మదరాసు.

మార్గోన బుబ్బ

వేపచెట్టులోనుండు మంచి వైద్యగుణములు యందులో గలవు. చర్మరోగ మున్నిటికిని ఇది చాలామంచిది దీనిని వాడుటచే ఎట్టి చర్మవ్యాధియు రాదు. వేపనూనెనుండి తయారు చేయబడినది ముత్యిని పూర్తిగా పోగొట్టును కాళ్ళారిక్, ఇతరవాసన గుబ్బులకంటె ఇది మంచి గుణముచున్నది. ఇందులోను మంచి నువ్వాసనగలదు. ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగినది. 3 బిళ్లలుగల పెట్టె 1-కి రూ 0-12-0

ఇందులో జంతువుల క్రొవ్వ కలియింపలేదు. హిందూదేశమందు హిందువులచేతయారు చేయబడుచున్నది.

THE CALCUTTA CHEMICAL COMPANY Ltd. FACTORY BALLYGUNGE, CALCUTTA.

ది కలకత్తా కెమికల్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) ఫ్యాక్టరీ, బల్లిగంజి కలకత్తా.

ఈ క్రింది వాసనల యొద్దకుడ దొరకును!

- (1) మెసర్సు శ్రీ కృష్ణాబ్రదర్సు, 323 లంబుకెట్టిబిధి, మదరాసు.
- (2) మిస్టర్, టి. ఎస్. రావు 19, డబ్ల్యూ. ఏ కంపెల్ రోడ్డు బసవన గుడిపోస్టు, బెంగుళూరుసిటీ.
- (3) మెసర్సు, పి. సర్వేశ్వరరావు, అండుసన్న రాజమండ్రి.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి

తేది నుండి అన్నిధరలు మార్పబడినది.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

సమ్మతముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద జీవధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు

ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో

ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ పర్వస్వాటికల్

పర్వస్వా

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు

(388)

బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ,

పోస్ట్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

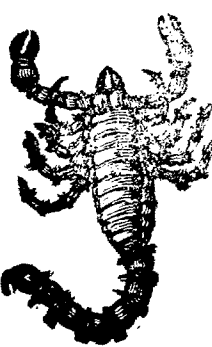
రక్తహీనతను రక్తమయోగక పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట తుంగ శీతలైక గాంచినది. ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను కపాలాఖర్మ ప్రతిమగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనపవాడీ, బొంబాయి

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన తక్షణము ఈ జీవధము వాడిన విషమును తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి రూ 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 3 బుడ్లవరకు పోటీజీ 0-8-0 రూ 4-8-0 మజియార్లకు జేసిన వారికి 1 డబ్బాబుడ్లు పోటీజీ లేకుండా పంపబడును. పక్షివారము, పిచ్చు, కుక్కము ఈ యము, మూలము, అతి

మూత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి సమ్మతమైన యావధములు గలవు.

కాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇశాముగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి యావధమును జొందుడు. (119-980)

Telegrams- Rajavid Sri Bamanadasji Kaviraj
Rajavid 152, Harrishan Road,
Calcutta. CALCUTTA.

వేదం కంపెనీ, మద్రాసు.

మహాత్మ గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరిసర్వోత్తమరాయ కృతులు.

మూర్ఖ రాజు:—(ట్రాల్సుట్రాయికథ నీతికేసవ్యసు తావలము) 0-4-0

నీతిధర్మము:—(మహాత్ముని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:—(తేట తెలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీరామచరిత్ర:—(పోతన రామాయణ మునకు వృద్ధమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చరిత్ర:—(సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదం కంపెనీ, మదరాసు.